

Sisekaitseakadeemia

Finantskolledž

Anneli Tamla

**ARUANDEKOHUSTUSE TÄITMINE EESTIS
REGISTREERITUD RIIULIFIRMADE NÄITEL**

Juhendaja:

Maret Güldenkoh, MBA

Tallinn 2016

SISEKAITSEAKADEEMIA LÕPUTÖÖ ANNOTATSIOON

Finantskolledž	Juuni 2016
<p>Töö pealkiri eesti keeles: „Aruandekohustuse täitmine Eestis registreeritud riulifirmade näitel”</p> <p>Töö pealkiri võõrkeeles: „Meeting the Annual Reporting Obligation, Based on the Example of Non-Operating Companies in Estonia”</p> <p>Lõputöö on kirjutatud eesti keeles ja koosneb 55 leheküljest ning 5 lisast. Töös on kasutatud 71 allikat, sh teadusallikaid, millele on tekstis viidatud.</p> <p>Töö aktuaalsus seisneb selles, et ettevõtjad, kes tegelevad riulifirmade asutamise, ostmise, müümise ja vahendamisega, ei täida äriseadustikus sätestatud kohustust ning see on õiguskuulekuse rikkumine, millest võib johtuda maksekuulmatus ehk väheneb valmidus tasuda makse.</p> <p>Töö uudsus põhineb sellel, et teostatakse teadaolevalt esmakordselt majandusaasta aruannete nõuetekohase esitamise analüüs nii ettevõtja kui tema riulifirmade osas.</p> <p>Töö probleem seisneb selles, et riulifirmade loojad ei esita majandusaasta aruannet äriregistrile. Selle tulemusena moonutatakse ettevõtlustegevust ja väheneb ettevõtja valmidus olla aruandekuulekas. Tulemuseks on ebaaus majandustegevus ning riigil võib jääda osa maksutulust saamata.</p> <p>Töö eesmärgiks oli välja selgitada aruandekohustuse täitmine Eestis registreeritud riulifirmade näitel. Eesmärk täideti läbi uurimisülesannete.</p> <p>Analüüsi tulemuste põhjal saab väita, et äriühingud ei pööra piisavalt tähelepanu aruandekohustuse täitmisele. Analüüsitud riulifirmadest vaid 27% on aruandekuulekad ning esitanud äriregistrile majandusaasta aruande. Aruande esitamata jätmine moonutab majandusnäitajaid ning puudub ülevaade, kas tegemist on ausa riulifirmaga, milles majandustegevust ei toimu või kasutatakse äriühingut näiteks varifirma maksupettustes.</p> <p>Analüüsist lähtuvalt tehti kaks ettepanekut Justiitsministeeriumile:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrollida enne äriühingu registreerimist isikuga seotud äriühingute aruandekohustust. 2. Kui majandusaasta aruanded on esitamata, siis ei tohiks anda võimalust registreerida uut äriühingut enne kui eelnevate kohustused on täidetud. 	
Võtmesõnad: valmisfirma, riulifirma, majandusaasta aruanne	
Võõrkeelsed võtmesõnad: ready made company, non-operating company, annual report	
Lõputöö seos riiklike arengukavade ja prioriteetidega: Rahandusministeeriumi strateegiline arengukava 2015-2018	
Säilitamise koht: Sisekaitseakadeemia raamatukogu	
Töö autor: Anneli Tamla	
<p>Olen koostanud lõputöö iseseisvalt. Kõik lõputöö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, seisukohad, kirjalikest allikatest ja mujal allikates saadud info on nõuetekohaselt viidatud. Olen nõus oma lõputöö avaldamisega elektroonilises keskkonnas.</p> <p>Allkiri:</p>	
Vastab lõputöö nõuetele	
Juhendaja: Maret Güldenkoh	Allkiri:
Kaitsmisele lubatud	
Kolledži direktor: Uno Silberg	Allkiri:

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. ARUANDEKOHUSTUSLIK ETTEVÕTJA.....	6
1.1 Ettevõtlustegevuse olemus.....	6
1.2 Ettevõtja aruandekuulekus	12
2. ARUANDEKOHUSTUSE KUULEKUS RIIULIFIRMADE NÄITEL.....	19
2.1 Seotud osapoolte rollid riulifirmades.....	19
2.2 Riulifirmade nõuetekohane majandusaasta aruannete esitamine.....	25
KOKKUVÕTE	34
SUMMARY	36
VIIDATUD ALLIKATE LOETELU	37
LISAD	44
Lisa 1. Küsimused analüüsitavate riulifirmade vahendajatele	44
Lisa 2. Analüüsitavate äriühingute nimekiri	45
Lisa 3. Analüüsitavate äriühingute staatus	52
Lisa 4. Analüüsitud kolme riulifirmasid müüvate äriühingute omanike rollid	53
Lisa 5. Analüüsitud usaldusühingute ümberkujundamine.....	54

SISSEJUHATUS

Eestis on lihtne ettevõtlustegevust alustada. Ettevõtjaks saab registreerida Justiitsministeeriumi Registrate ja Infosüsteemide Keskuse ettevõtjaportaalis (edaspidi äriregister). Alates 2011. aastast ei ole osäühingu asutamisel vaja osakapitali rahaliselt sisse maksta. Enne äriühingu asutamist ei pea omama rahalisi ressursse ja osakapitali saab tasuda äritegevuse käigus. Selle tulemusena hakatakse ettevõtjaks kergekäeliselt ega süveneta kohustustesse, mis äriühingute loomisega kaasnevad, näiteks kas on vajalik tegevusluba või litsents.

Lõputöö kontekstis on riuli- ehk valmisfirmadeks sellised äriühingud, mis on asutatud müümiseks, mitte registreeritud tegevusalal tegutsemiseks. Riiulifirmat ostes kaasnevad nii müüjale kui ka ostjale kohustused, näiteks raamatupidamisarvestus, sh majandusaasta lõppedes majandusaasta aruande koostamine ja esitamine äriregistrile.

Teema valik on põhjustatud sellest, et ettevõtlusmaastik on „risustatud”, statistilised andmed on moonutatud ja ei kajasta reaalselt majandustegevust. Samuti töötajate tööle võtmisel ei sõlmita nendega töösuhteid, vaid soovitatakse hakata ettevõtjaks ja osutada teenust. Kiireim võimalus selleks sunnitud ettevõtjal on osta riulifirma. Riiulifirma on sobilik ka nendele isikutele, kes tahavad ettevõtlustegevust kajastada pikaajaliselt. Äripartneritele on usaldusväärsem firma, mis on juba pikemat aega tegutsenud (varem äriregistris registreeritud).

Lõputöö on aktuaalne, sest riulifirmade asutamise, ostmise, müümise ja vahendamisega tegelevad ettevõtjad ei täida äriseadustikus sätestatud kohustust. Aruandekohustuse täitmata jätmine on õiguskuulekuse rikkumine, millest võib johtuda maksekuulmatus ehk väheneb valmidus tasuda makse. Lõputööd võib seostada rahandusministeeriumi strateegilise arengukavaga, mille üks eesmärkidest on finantskeskkonna usaldusvääruse tagamine.

Uudsus põhineb sellel, et teostatakse teadaolevalt esmakordselt majandusaasta aruannete nõuetekohase esitamise analüüs nii ettevõtja kui tema riulifirmade osas. Lisandväärtuseks on Justiitsministeeriumile ettevõtlusmaastiku korrastamiseks kahe ettepaneku tegemine.

Lõputöö probleem seisneb selles, et ettevõtjad, kes loovad, müüvad või vahendavad riulifirmasid, ei täida aruandekohustust korrektselt, see tähendab ei esita majandusaasta aruannet äriregistrile. Sellise tegevusega moonutatakse ettevõtlustegevust ning vähendatakse ettevõtjate valmidust olla aruandekuulekas. Majandustegevus muutub ebaausaks ja riigil võib jääda saamata maksutulu.

Eesmärgiks on välja selgitada aruandekohustuse täitmine Eestis registreeritud riulifirmade näitel.

Eesmärgi saavutamiseks on püstitatud järgmised uurimisülesanded:

1. Anda ülevaade ettevõtlustegevuse olemusest.
2. Anda ülevaade ettevõtja aruandekuulekusest läbi aruandekohustuse.
3. Selgitada välja seotud osapoolte (füüsiliste isikute) rollid riulifirmades.
4. Analüüsida riulifirmade aruandekohustuse täitmist majandusaasta aruannete esitamise osas.

Lõputöös kasutatakse kombineeritult kvalitatiivset ja kvantitatiivset uurimismeetodit. Analüüsitakse teemakohast kirjandust ja õigusakte, riulifirmade ning nende müüjate õiguskuulekust. Analüüsitakse kolme ettevõtja ja nendega seotud 258 riulifirma aruandekohustuse täitmist äriregistrisse esitatud majandusaasta aruannete alusel.

Lõputöö koosneb kahest peatükist, mis omakorda jagunevad kahte alapeatükki. Esimeses peatükis antakse ülevaade aruandekohustuslikust ettevõtjast. Esimese peatüki esimeses alapeatükis antakse ülevaade ettevõtja, ettevõtte ja ettevõtluskeskkonna olemusest ning sellest, kuidas alustada ettevõtlustegevusega. Teises alapeatükis antakse ülevaade ettevõtja aruandekuulekusest läbi aruandekohustuse täitmise.

Teises peatükis analüüsitakse riulifirmade aruandekohustuse kuulekust riulifirmade näitel. Esimeses alapeatükis selgitatakse välja füüsiliste isikute võimalikud rollid (asutaja, osanik, juhatuse liige, prokurist, menetlusedokumentide kättesaamiseks pädev isik, likvideerija ja dokumentide hoidja) riulifirmade juhtimises. Teises alapeatükis analüüsitakse seotud osapoolte riulifirmade majandusaasta aruannete esitamist äriregistrile ehk aruandekohustuse täitmist.

Lõputöös kasutatakse allikatena teemakohast kirjandust sh teadusallikaid ning õigusaktide 01.01.2016 seisuga redaktsioone.

1. ARUANDEKOHUSTUSLIK ETTEVÕTJA

1.1 Ettevõtlustegevuse olemus

Inimestel on võimalus minna palgatööle ja/või alustada ettevõtlustegevust. Riik soodustab ettevõtlusega alustamist, vähendades ettevõtjate halduskoormust ja ettevõtjaks saab registreerida äriregistris lihtsalt ja mugavalt. Loodud on ka riuli- ehk valmisfirmad neile, kes ise ei soovi äriühingu loomise protsessis osaleda.

Kuigi ettevõtjad võivad olla väga erinevad, võib neid kirjeldada ühiste tunnuste või iseloomuomaduste kaudu. Juba 18. sajandil defineeris Cantillon ettevõtjat kui põhjendatud otsuse tegijat, kes võtab enda kanda riski ja juhib ettevõtet. Ettevõtjat on defineeritud kui innovaatorit (Schumpeter, 1934, ref Venesaar, Liiv, Liiv, 2006, lk 192), algatusvõimelist (ettevõtlikku) isikut, organisaatorit ja riskivõtjat (Shapero, 1975, ref Venesaar et al., 2006, lk 192).

Ettevõtja omadusena on käsitletud ka võimet näha nõudluse ja pakkumise mittevastavust ning suunata oma ettevõtlik tegevus selle erinevuse muutmisele äritegevuse kaudu (Kirzner, 1973, ref Venesaar et al., 2006, lk 192). Kirjanduses on ettevõtjat iseloomustatud kui isikut, kellel on suur ettekujutus-, paindlikkus-, loovus- ja innovatsioonivõime ning kui isikut, kes on valmis kontseptuaalseks mõtlemiseks ja kes näeb muutust ärivõimalusena (Richards, 1999; Kao et al., 2002; Timmons, 1997, ref Venesaar et al., 2006, lk 192). Sellest saab järeldada, et vaid riskialdis inimene saab olla jätkusuutlik ettevõtja.

Jätkusuutlik ettevõtja peab rahuldama enda ja klientide vajadused täna ja tulevikus ning kaitsma ja säilitama ressursse, mida vajab edaspidiseks arenguks. Jätkusuutlikkus tagab ettevõtja tegevuse järjepidevuse. (Kilk, 2015, lk 20) Jätkusuutliku ettevõtluse tagamiseks on ettevõtjal vaja kolme peamist oskust: analüüsivõime, loovus ja kommunikatiivsus (Hougaard, 2005 ref Venesaar et al., 2006 lk 192). Ettevõtja pühendumine, kohustus, loovus ja kompetentsus loovad aluse ausale ettevõtlustegevusele, mis ei sisalda moonutusi (Landström, 2004 ref Venesaar et al., 2006 lk 192).

Teadlased on ühisel meelel selles, et ettevõtjal on kõrge riskivalmidus, optimistlik meelestatus õnnestumise osas (Richards, 1999, ref Venesaar et al., 2006, lk 192), samuti piisavalt enesekindlust oma idee rakendamisele asumiseks ja püüdlus iseseisvusele (Hisrich ja Peters, 1989, ref Venesaar et al., 2006, lk 192). Lisaks ettevõtlikule meelele (pühendumisele ja

sihikindlusele) on vaja ka ettevõtjana tegutsemise potentsiaali olemasolul selle aktualiseerimiseks sobilikku keskkonda ning tingimusi (Venesaar et al., 2006, lk 192).

Kummutatud on varasem arusaam, et ettevõtlus on privileeg vaid väikesele väljavalitud ja eriliste isikuomadustega grupile inimestele (Hougaard, 2005 ref Venesaar et al., 2006, lk 192), kes käsitlevad ettevõtlust varases staadiumis (uue ettevõttega alustamisel) kui kompetentsi laiemas mõttes. Selline ettevõtluse kontseptsioon põhineb seisukohal, et äri võimaluste leidmiseks on vaja loovust, võimet näha ja mõista probleeme ning leida etteaimamatuid (ootamatuid) lahendusi. Tänapäeval toetatakse üha enam seisukohta, et ettevõtlust saab õppida ja et suures osas määrab asjaolude kokkulangevus selle, kes alustab oma ettevõttega. (Venesaar et al., 2006, lk 192) Seega võib iga inimene, kellel ei ole äritegevuse keeldu või muid seadusest tulenevaid piiranguid, hakata ettevõtjaks.

Ettevõtja edukust tõstetakse koolituste kaudu (Kaseorg, Sakk, 2004, lk 54). Turumajanduslike suhete arenguga on toimunud muutused ettevõtluses, inimeste hoiakutes ja ärisuhetes. Ettevõtluskeskkonna stabiliseerimisega on ärisuhted kindlamad ja ettearvatavamad. Ettevõtjad väärtustavad kindlate reeglite ja normide järgimist ning soovi tagada ärisuhete stabiilsust toetudes pikaajalistele suhetele. Ettevõttesisestes suhetes toetuvad nad institutsionaalsele regulatsioonile ja juhtimises demokraatiale. (Venesaar, Kolbre, 2004, p. 251)

Põhjuseks, miks luuakse ja müüakse valmisfirmasid, on see, et äriregistri esmakande aeg on minevikus. Äripartnerina kontrollides ettevõtja usaldusväärsus äriregistrist saab esimesena teada esmakande aja ning seejärel aruandekohustuse täitmise. Näiteks kümne aasta vanune äriühing jätab usaldusväärsema mulje kui see, kes just alustas oma tegevust.

Ettevõtlusalase aktiivsuse kasvu suurendamine on oluline kõikides Euroopa Liidu riikides eesmärgiga toetada uute ettevõtete ja töökohtade loomist (Venesaar et al., 2006, lk 202). Euroopa Liit taotleb säästvat arengut, mis põhineb tasakaalustatud majanduskasvul, hindade stabiilsusel ja kõrge konkurentsivõimega sotsiaalsel turumajandusel, mille eesmärk on saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress (Silberg, 2014, lk 23). Ettevõtluse roll majanduses põhineb kolmel aspektil. Esiteks sellel, et ettevõtlus on alati eesmärgistatud ja kindlustab omaniku ja kogu ühiskonna eluvajaduste rahuldamist. Teiseks on ettevõtlus oma olemuselt uute ideede ja tulude suurendamise võimaluste pidev otsing, tagades sellega ühiskonna progressiivse arengu. Kolmandaks on tulud ettevõtlusest iga riigi ja piirkonna üheks põhiliseks sissetulekuallikaks. (Tolk, 2015) Riik teeb koostööd erasektoriga ning soodustab läbi erinevate koostöövormide ettevõtluse aktiivsuse kasvu. Riigi eesmärgiks on läbi ettevõtluse aktiivsuse suurendada

maksutulu laekumist ja tagada enim töökohti. Ettevõtlust toetavad ja ühendavad paljud organisatsioonid, ettevõtted, ühingud ja liidud (Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, kuupäev puudub).

Tulumaksuseaduse § 14 lg 2 kohaselt on ettevõtlus isiku iseseisev majandus- või kutsetegevus, mille eesmärgiks on saada tulu kauba tootmisest, müümisest või vahendamisest, teenuse osutamisest või muust tegevusest. Sinna alla kuulub ka loominguine ja teaduslik tegevus. (Tulumaksuseadus, 2016) Maksu- ja Tolliameti toob välja ettevõtlust iseloomustavad faktorid: oma organisatsioon, ka minimaalne üksus, selle püsivus; erialased teadmised/oskused; turul osalemine; avalik tegutsemine; riskide võtmine; investeeringud kapitali ja töösse; planeeritud tegevused; kestvus ning kavatsus kasumit teenida (Maksu- ja Tolliamet, kuupäev puudub). Põhilised märksõnad nii ettevõtja kui ettevõtluse kohta on risk, idee ja ideede rakendamine.

Ettevõtte on Eesti õigekeelsussõnaraamatu ÕS 2013 järgi majandusüksus, mille kaudu ettevõtja tegutseb (Eesti Keele Sihtasutus, 2013). Ettevõtjat ja ettevõtlust defineeritakse erinevates õigusaktides sarnaselt. Näiteks tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 66¹ kohaselt on ettevõtte majandusüksus, mille kaudu isik tegutseb (Tsiviilseadustiku üldosa seadus, 2015). Seega ettevõtte kaudu võib tegutseda isik, kes ei pea olema ettevõtjaks äriseadustiku § 1 mõistes (Künnapas, 2011, lk 119). Äriseadustiku § 1 kohaselt on ettevõtja äriühing või füüsiline isik, kes pakub oma nimel tasu eest kaupu või teenuseid ning kellele kaupade müük või teenuste osutamine on püsiv tegevus. Äriühinguteks on täisühing, usaldusühing, osäühing, aktsiaselts ja tulundusühistu. (Äriseadustik, 2016) Käibemaksuseaduse § 2 lg 2 tähenduses on ettevõtlus isiku iseseisev majandustegevus, mille käigus võõrandatakse kaupa või osutatakse teenust, olenemata tegevuse eesmärgist või tulemustest (Käibemaksuseadus, 2016).

Ettevõtlusvormid erinevad teineteisest peamiselt järgmiste tunnuste osas: osanike vastutuse põhimõtted, suurus ja osakaal; äriühingu juhtimisorganid ja otsustusprotsessid, esindusõigus; nõutava osakapitali suurus ja sissemakse viis; äriühingu auditeerimise nõuded ning igapäevase tegevuse korraldamise lihtsus (näiteks kassapõhine raamatupidamine) (Riigi Infosüsteemi Amet, 2015a). Äriühingute eristamise peamiseks kriteeriumiks on osanike vastutus. Osäühingu, aktsiaseltsi ja tulundusühistu osanikud/aktsionärid ei vastuta oma varaga ühingu kohustuste täitmise eest. (Notarite Koda, 2014) Levinuimaks ettevõtlusvormiks on osäühing, kus vastutus on piiratud osakapitali suurusega. Füüsilisest isikust ettevõtja vastutab ebaõnnestumise korral kogu oma varaga. (Tartu Ärinõuandla, kuupäev puudub) Töö koostaja on arvamusel, et riski minimaliseerimiseks luuakse pigem osäühing.

Ettevõtte koosneb asjadest, õigustest ja kohustustest, mis on määratud või olemuselt peaksid olema määratud ettevõtte tegevuseks (Tolk, 2015). Võlaõigusseaduse § 180 lg 2 kohaselt kuuluvad ettevõttesse selle majandamisega seotud ja ettevõtte majandamist teenivad asjad, õigused ja kohustused (Võlaõigusseadus, 2016). Ettevõtte on tööjõu ja kapitaliga varustatud iseseisev majandusüksus, mille tunnusteks on varade lahusus, bilanss, raamatupidamine ja juhtimine (Põld, 2015). Ettevõtlustegevus saab toimuda eelkõige eeldusel, et on olemas ettevõtluseks sobilik keskkond ja on ettevõtjad, kes aktiivselt tegutsevad või tahavad tegutseda üksinda või koos pereliikmetega (Kirsipuu, Silberg, 2013) Ettevõtluskeskkond aitab luua võimalusi ettevõtlustegevuse alustamiseks ja arenguks (Tolk, 2015). Seetõttu on oluline säilitada ettevõtluskeskkonna läbipaistvus ja vajadusel selle parandamine.

Tähtis on ka ettevõtte arendamine pidevalt toimuvate muutuste taustal (Kaseorg, Sakk, 2004, lk 54). Seda mõjutavad näiteks riigi majanduskeskkond ja ettevõtlustingimused. Esimese alla kuuluvad majanduse avatus, valitsemise efektiivsus, finantsturgude toimimine, tehnoloogiline areng, infrastruktuuri arengutase, juhtimisoskused, tööjõu paindlikkus ja seadusandlus. Ettevõtlustingimustest on olulisemad finantsvõimalused, valitsuspoliitika, valitsuse programmid, haridus ja täiendkoolitused, teadus- ja arendustegevuse kasutamine, ärikeskkond ja seadusandlus, kultuurilised ja sotsiaalsed normid ning ettevõtluseks vajaliku infrastruktuuri olemasolu. (Tolk, 2015)

Ettevõtluskeskkond ja juhtimine avaldavad mõju riigi majanduspoliitikale (Mihhailova, Türk, 2004, lk 109). Seetõttu on oluline, et Eesti ettevõtluskeskkond oleks selge ja läbipaistev ning ettevõtjad oleksid konkurentsivõimelised läbi oma ausate tegevuste. Konkurentsivõime kajastab ettevõtte läbilöögivõimet, suutlikkust kohaneda pidevalt muutuva keskkonnaga, tunda hästi ja rahuldada nii olemasolevate (püsi-) kui ka potentsiaalsete (uute) klientide soove (Siimon, 2006, lk 181). Pidevalt muutavas ärikeskkonnas on innovatsioon üheks peamiseks alustalaks ettevõtete vahelises konkurentsivõitluses edu saavutamiseks nii riigi siseselt kui rahvusvahelisel tasandil (Pärl, 2004, lk 123). Ilma majandustegevuseta äriühingud „risustavad” ettevõtlusmaastikku ja moonutavad konkurentsi.

Iga riigi jaoks on oluline toetava majanduspoliitilise keskkonna loomine, mille tulemusena paraneks riigis tegutsevate ettevõtete positsioon (Pärl, 2004, lk 123). Ka Eesti riik toetab ettevõtluskeskkonda, näiteks 2000 aastal loodi EAS, mille eesmärgiks on edendada Eesti ettevõtlus- ja regionaalpoliitikat. See on riikliku ettevõtluse tugisüsteemi üks suurimaid institutsioone, mis pakub ettevõtjatele rahalisi toetusi, nõustamist, koostöövõimalusi ja koolitusi.

(Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, kuupäev puudub a) Lisaks ettevõtlustegevusega alustamise toetamisele ja soodustamisele on oluline kontrollida ja jälgida loodud ettevõtete õiguskuulekust.

Ettevõtlustegevus eeldab investeerimist ehk omanike vara paigutamist ettevõtlusse lootusega saada tulu dividendidena ja/või kasvanud väärtusega vara müügist. Üldjuhul kaasneb investeerimisega risk, mis parimal juhul väljendub tuluootuste mittetäitumises, halvimal juhul investeeritud vara osalises või täielikus kaotuses. (Tolk, 2015) Ettevõtlusega kaasnevad riskid on ohud, mille tõttu võib ettevõtte väärtus kahaneda. Igasugune ettevõtlus on seotud riskidega, mis jagunevad kaheks. Riskid, mis sõltuvad otseselt ettevõtjast, näiteks ettevõtja teadmiste ja oskuste nappus, vähene kogemus ja valed otsused ja riskid, mis ei sõltu ettevõtjast. Viimased tulenevad riigi valitsemisest, seadusemuudatustest, ettevõtluskeskkonnast, pankadest, kohalike elanike hoiakutest, ühiskonna arengutasemest ja majanduse üldisest seisust. (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, kuupäev puudub b)

Ettevõtlusega alustamiseks on erinevaid võimalusi. Üks võimalus on tegutsemine frantsiisilepingu alusel. Frantsiis võimaldab frantsiisiandja ja frantsiisivõtja vahelise lepingu kaudu võtta üle edukate ettevõtete ideid, tooteid, teenuseid ja oskusteavet ning kasutada neid oma eesmärkide saavutamiseks. Frantsiisi alla kuuluvad näiteks ärinimi, kaubamärk, tootmistehnoloogia, müügi- ja esindusõigus või väljaõppemethodika. (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, kuupäev puudub c) Eestis pole selline ettevõtluse alustamise viis leidnud laialdast kasutamist ja moodustab väiksema osa.

Levinum viis ettevõtlusega alustamiseks on rajada uus ettevõtte. Selleks on omakorda mitu võimalust:

1. Vormistada end ise ettevõtjaks vastavalt äriseadustiku reeglitele.
2. Kasutada teenust äriühingu loomisel. Sellisel juhul vormistab teenusepakkuja äriühingu sellisel kujul nagu isik soovib ning tasu selle eest võib võtta rahas või osaluse teel.
3. Osta valmisfirma, see tähendab, et loodud on äriühing, kuid aktiivset majandustegevust ei ole alustatud või ostu hetkel ei toimu. Selliseid äriühinguid saab pidada riulifirmadeks.
4. Võimalik on osta majandustegevust teostav äriühing. Ostuhind sõltub müügis oleva ettevõtte majanduslikust seisundist ja selle omaniku huvidest.

Johansen (1994, lk 24) ja Tolk (2015) toovad välja, et realselt majandustegevust teostava majandusüksuse müümiseks võib olla mitmeid põhjuseid, näiteks muudatused isiklikus elus (töökoha ja/või elukoha muutus), ettevõtja surm (ei ole kedagi, kes tema ettevõtlustegevusega jätkaks), konkurentide rohkus, vähene kasu ettevõtjale ja kohustustest vabanemise soov.

Ettevõtluse arenemise käigus on tulnud turule mitmeid ettevõtjaid, kelle põhitegevusala seisneb uute firmade asutamises, ostmises, müümises ja nende vahendamises. Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaator (EMTAK) on aluseks tegevusala määramisel ning selle järgi koostatakse erinevat valdkonnastatistikat (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub a). Eraldi koodi riulifirmasid müüvate äriühingute jaoks ei ole, kuid lähedasemad on 64201 valdusfirmade tegevus ja 69109 muud juriidilised toimingud (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, 2008). Valmisfirmat ostes tuleb olla ettevaatlik ja tähelepanelik, kuna võib juhtuda olukord, kus vara omandamisel maksuvõlglaselt võivad ettevõtjale üle minna ka eelmise omaniku maksukohustused. Nimelt võib maksuhaldur väita, et tegemist on ettevõtte üleminekuga võlaõigusseaduse tähenduses ning sellega kaasnevad maksukorraldusseaduse alusel maksukohustused. (Pikmets, 2013) Näiteks osäühing X võtab üle osäühingu Y, uus äriühing vastutab vana ühingu maksukohustuste eest, kahe ettevõtte vahel peab toimuma tehing, millega kaasneb ettevõtte üleminek (Tamme, 2009, lk 186). Seega kõige olulisem on valmisfirmat ostes mõista, et sellega kaasnevad ka erinevad kohustused.

Eesmärgi, milleks ettevõtte luuakse või mille nimel tegutsetakse, on palju (Siimon, 2006, lk 181). Ettevõtja majanduslikuks eesmärgiks on püsida elujõulisena, hoiduda halvast majandusseisust ja pankrotist, olla edukas konkurentide suhtes, suurendada läbimüüki ja turuosa, minimaliseerida kulu, suurendada kasumit ning saavutada püsiv sissetulekute kasv (Ross, Westerfield, Jordan, 2006, p. 8 ref Kilik, 2015, lk 20). Eesti ettevõtjad peavad olulisemateks eesmärkideks toodangu kvaliteeti, kliendi rahulolu, ettevõtte konkurentsivõime tagamist, ettevõtte imago loomist ning töötajate kõrget kvalifikatsiooni (Reiljan, 2002 ref Siimon, 2006, lk 181). Lisaks on ka sunnitud ettevõtjad, kes peavad hakkama ettevõtjaks, et saada tööandja juures tööle (Kirsipuu, 2007, lk 1). Äriühingu omaniku eesmärkide süsteem on dünaamiline sõltudes aeg-ruumist (Siimon, 2006, lk 181).

Äriühingu omanik saab aktiivselt osaleda ettevõtlustegevuses juhatuse liikmena, kuid ta võib palgata juhatuse ka kedagi teist ning jääda passiivse tulu saajaks. Omanikul, kes on juhatuse liige, lasub mitmeid kohustusi, mis tuleb täita õigeaegselt. Töö koostaja on veendunud, et isik, kes on ligikaudu saja firma juhatuse liige või esindaja, ei suuda ettevõtlustegevust kasumlikult edendada ning kõiki kohustusi täita. Sellega võib kaasneda õiguskuulekuse (sh aruandekuulekuse) täitmata jätmise.

Kokkuvõtvalt selgus, et ettevõtja on inimene, kellel on ideid, mida saab rakendada nii, et need tooksid talle tulu. Ettevõtja peab olema iseloomult riskialdis, organiseerija, suure ettekujutus- ja loovusvõimega, uuendustele vastuvõtlik ning innovaatiline. Oluline on märgata ühiskonna

nõudlust ja vastava pakkumise puudumist. Ettevõtte on majandusüksus, mille kaudu isik tegutseb. Riik aitab kaasa ettevõtluse alustamisele muutes äriühingu loomise protsessi võimalikult lihtsaks ja mugavaks. Levinum võimalus ettevõtlusega alustamiseks on uue ettevõtte loomine ning seda saab teha mitmel erineval viisil. Äriühingu võib luua või osta reaalse majandustegevusega toimiva firma või osta riulifirma. Riulifirma on loodud äriühing, millel majandustegevus puudub või on peatatud. Äriühingu omamisel tuleb arvestada ka tekkinud kohustustega ning neid täita.

1.2 Ettevõtja aruandekuulekus

Ettevõtlustegevuses peab ettevõtja olema aruandekuulekas: täitma raamatupidamis-, aruande- ja maksukohustust. Ettevõtja vara ja tehingud tuleb dokumenteerida ning informatsioon säilitada. Majandustegevuse arvestus ja kajastamine peab vastama kehtestatud nõuetele. Majandusaasta aruanded tuleb vormistada korrektselt ning esitada tähtaegselt. Maksukohustused sõltuvad äriühingu ettevõtlustegevusest (näiteks käibemaksukohustus, tööjõumaksud jms). Ühtsed normid ja reeglid aitavad kaasa maksekuulekuse tagamisele.

Raamatupidamise seaduse § 2 lg 2 järgi on raamatupidamiskohustuslaseks Eesti Vabariik ühe avalik-õigusliku juriidilise isikuna, kohaliku omavalitsuse üksus, iga Eestis registreeritud era- või avalik-õiguslik juriidiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja ja Eestis registrisse kantud välismaa äriühingu filiaal. Raamatupidamiskohustuslased peavad lähtuma raamatupidamise seadusest, Raamatupidamise Toimkonna juhenditest ja raamatupidamise heast tavast. Eesti hea raamatupidamistava on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev raamatupidamistava (Raamatupidamise seadus, 2016, § 3 lg 1 p 7). Sellest nähtub, et kõik raamatupidamiskohustuslased peavad korraldama raamatupidamist nii, et oleks tagatud nõuetekohane informatsioon äriühingu majandustulemustest ja finantsseisundist.

Eestis peetakse raamatupidamisarvestust tekkepõhiselt, vaid füüsilisest isikust ettevõtja võib raamatupidamist pidada kassapõhiselt (Raamatupidamise seadus, 2016, § 5 lg 3, § 43 lg 1). Majandustehingud tuleb kirjendada kahekordse kirjendamise põhimõttel (Raamatupidamise seadus, 2016, § 6 lg 3). Esimese kahekordse kirjendamise traktaadi avaldas Luca Pacioli 1494. aastal Veneetsias. Selle eesmärgiks oli anda ülevaade matemaatikast üldiselt ning aidata teostada efektiivset arvepidamist. (Smith, 2008, lk 143) Majandustehingute kirjendamiseks ja aruandluses kajastamiseks peavad olema algdokumendid, millest selgub tehingu õigsus. Korrektsete

algdokumentide põhjal koostatakse majandusaasta lõppedes aruanded. Kõiki dokumente, seal hulgas aruandeid, tuleb säilitada seitse aastat (Raamatupidamise seadus, 2016, § 12).

Raamatupidamise seaduse kohaselt on raamatupidamiskohustuslane kohustatud lõppenud majandusaasta kohta koostama majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest (Raamatupidamise seadus, 2016, § 14 lg 1). Tegevusaruandes antakse ülevaade raamatupidamiskohustuslase tegevusest ja asjaoludest, millel on määrav tähtsus raamatupidamiskohustuslase finantsseisundi ja majandustegevuse hindamisel, olulistest sündmustest majandusaastal ning eeldatavatest arengusuundadest järgmisel majandusaastal (Raamatupidamise seadus, 2016, § 24 lg 1). Tegevusaruanne on dokument, kus tutvustatakse äriühingut, selgitatakse plaane ning näidatakse tegevusi, mis ei kajastu raamatupidamise aruandes, kuid on olulised aruande lugejale (Kurve, kuupäev puudub a; RevalHansa, kuupäev puudub). Finantsseisundi mõistmine on oluline, et teada saada, kas äriühing tegutseb õiglaselt või on äriühingul maksurisk. Läbipaistvad ja lihtsalt kontrollitavad aruanded tekitavad kindlustunde. (Savtzenko, 2013, lk 19)

Aastaaruande eesmärk on anda õige ja õiglane ülevaade raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest (Raamatupidamise seadus, 2016, § 15 lg 1), mis koosneb neljast põhjaruandest: bilansist, kasumiaruandest, rahavoogude aruandest ja omakapitali muutuste aruandest ning lisadest (Raamatupidamise Toimkond, 2011b). Lisad esitatakse põhjaruannete olulisemate kirjete kohta (Riisna, 2015, lk 16) ning selgitatakse aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtteid (Helitex, kuupäev puudub). Iga lisa peab olema seostatav põhjaruande kirjega, mille sisu see selgitab, sest see annab aruande lugejale kindlustunde, et talle on esitatud terviklik info (Otsus-Carpenter, 2010, lk 69). Esmaseks aruandeks on bilanss, millega seostuvad kõik aastaaruande üksikaruanded.

Bilanss kajastab kindla kuupäeva seisuga raamatupidamiskohustuslase finantsseisundit: vara, kohustisi ja omakapitali (Leppik, 2009, lk 301). Vara on raamatupidamiskohustuslase poolt kontrollitav ressurss, mis on tekkinud minevikus toimunud sündmuste tagajärjel ja tõenäoliselt osaleb tulevikus majandusliku kasu tekitamisel. Varaobjektide kajastamisel bilansis tuleb lähtuda sisulisest kontrollist, mitte ainult juriidilisest kuuluvusest. (Raamatupidamise Toimkond, 2011a) Vara peab olema alati raamatupidamiskohustuslase enda oma. Kohustis on raamatupidamiskohustuslasel lasuv võlg, mis on tekkinud minevikus toimunud sündmuste tagajärjel ja millest vabanemine nõuab eeldatavasti tulevikus ressurssidest loobumist. Omakapital (netovara) on raamatupidamiskohustuslase varade ja kohustiste vahe bilansipäeva seisuga. (Raamatupidamise Toimkond, 2011a)

Tulemi kujunemisest annab ülevaate kasumiaruanne. Kasumiaruanne kajastab tulusid, kulusid ja kasumit (Leppik, 2009, lk 301), koostada on võimalik kahe skeemi alusel. Esimese skeemi järgi arvestatakse kulusid sõltuvalt nende iseloomust. Teise skeemi puhul jagatakse kulud vastavalt nende funktsioonidele ettevõttes, näiteks turustuskulud ja halduskulud (Raamatupidamise ABC, 2010). Kasumiaruanne koostatakse tekkepõhise arvestusprintsipi alusel: tulud arvestatakse toimumise perioodis, mitte raha laekumise ajal. Kasumiaruandesse lülitatakse ka mitterahalised kulutused, näiteks põhivara amortisatsioon. (Teearu, 2005, lk 16)

Rahavoogude aruanne kajastab raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi raha ja raha laekumisi ja väljamakseid (Leppik, 2009, lk 302). Rahavoogude aruande eesmärgiks on anda ülevaade ettevõtte poolt genereeritavast rahast ja ettevõtte poolt tarbitavast rahast, finantseerimisallikatest ning muutustest ettevõtte käsutuses oleva raha ja raha ekvivalentide hulgast (Raamatupidamise Toimkond, 2011b). Omakapitali muutuste aruandes kajastatakse aruandeperioodi muutusi omakapitalis. (Leppik, 2009, lk 302) Omakapitalile on kehtestatud nõue, et omakapitali suurus peab olema vähemalt pool osa- või aktsiakapitalist, kuid mitte vähem kui 2500 eurot osäühingu või 25 000 aktsiaseltsi puhul (Äriseadustik, 2016, § 136, § 222). Kui omakapital jääb alla miinimumnõude (või on negatiivne), siis ettevõtja kohustised on suuremad kui varad ja äriühing ei suuda kohustisi täita ning tuleb rakendada meetmeid olukorra likvideerimiseks.

Raamatupidamisaruanded tuleb koostada lähtudes raamatupidamise aluspõhiprintsiipidest (olulisuse, sisu ülimuslikkuse, avalikustamise, arusaadavuse, objektiivsuse, tulude ja kulude, järjepidevuse ja võrreldavuse, konservatiivsuse, jätkuvuse, majandusüksuse printsiibist) ning neid ei tohi arvestamata jätta. Raamatupidamise seaduse § 16 lg 1 p 4 järgi seisneb olulisuse printsiip ehk olulisuspõhimõtte selles, et tuleb osata eristada olulist ebaolulisest (Raamatupidamise seadus, 2016). Oluline on aruandeinfo, mis võib mõjutada infotarbijate majandusotsuseid. Selle põhimõtte järgimine tähendab, et aruanded peavad sisaldama otsuste või hinnangute mõjutamiseks ainult piisavalt olulisi andmeid. Ettevõtja on kohustatud kajastama aruannetes kõiki talle teadaolevaid olulisi äririske ja potentsiaalseid võimalusi. (Alver, Alver, 2009, lk. 71) Väheolulisi objekte võib arvestada ja aruannetes kajastada lihtsustatud viisil (Raamatupidamise Toimkond, 2011c). Liigsed detailid ja ebaoluline info vähendavad aruannete selgust ja arusaadavust.

Sisu ülimuslikkuse printsiibi kohaselt lähtutakse majandustehingute kajastamisel raamatupidamises ja raamatupidamise aruandes nende sisust ka siis, kui see ei ühti nende juriidilise vormiga (Raamatupidamise seadus, 2016, § 16 lg 1 p 10; Tikk, 2008, lk. 15). Avalikustamise

printsiiibi kohaselt tuleb aruannetes esitada kogu info, mis on vajalik raamatupidamis-kohustuslase varast, kohustistest, omakapitalist ja majandustegevuse lõpptulemist tõese ja usaldusväärse ülevaate saamiseks (Alver, Alver, 2009, lk. 71; Raamatupidamise seadus, 2016, § 16 lg 1 p 9). Arusaadavuse printsiiibi kohaselt peab raamatupidamise aruandes avalikustatav informatsioon olema esitatud nii, et see oleks ülevaatlik ja üheselt mõistetav aruande kasutajatele, kellel on aruandest arusaamiseks piisavad finantsalased teadmised (Leppik, 2009, lk. 283; Raamatupidamise seadus, 2016, § 16 lg 1 p 3). Tuleb vältida tegevusvaldkonna spetsiifilist keelekasutust.

Objektiivsuse printsiiibi kohaselt peab raamatupidamise aruandes esitatav informatsioon olema neutraalne ja usaldusväärne (Raamatupidamise seadus, 2016, § 16 lg 1 p 7; Tikk, 2008, lk. 13). Näiteks tuleb tähelepanu pöörata võrdselt nii positiivsele kui ka negatiivsele informatsioonile. Tulude ja kulude vastavuse printsiiibi kohaselt leitakse kõigi tulude saamisega seotud kulud ehk keskendutakse kuludele (Raamatupidamise seadus, 2016, § 16 lg 1 p 6). Kõigepealt määratakse kindlaks tulu ja seejärel maha arvutatavad kulud, printsiiip tuleneb perioodilisuse printsiiibist (Alver, Alver, 2009, lk 71). Näiteks pikaajalistel ehitustöödel kasutatatakse perioodilisuse printsiiipi, tulud ja kulud arvutatakse valmidusastme põhjal.

Järjepidevuse ja võrreldavuse printsiiibi puhul tuleb raamatupidamises jätkuvalt kasutada samu arvestusmeetodeid, hindamisaluseid, aruandlusviise ja aruandeskeeme (Raamatupidamise seadus, 2016, § 16 lg 1 p 5). Selle printsiiibi järgimine teeb eri perioodide aruanded võrreldavaks (Alver, Alver, 2009, lk 72). Konservatiivsuse printsiiibi kohaselt tuleb raamatupidamise aruannet koostada ettevaatlikult ja kaalutletult, et vältida varade ja tulude ülehindamist või kohustiste ja kulude alahindamist. Samas ei ole aruandes õigustatud varade ja tulude sihilik alahindamine või kohustiste ja kulude sihilik ülehindamine ning aruande kasutajate eest varjatud reservide tekitamine. (Raamatupidamise seadus, 2016, § 16 lg 1 p 8; Tikk, 2008, lk 15) Näiteks põllumajandusettevõtja peab arvestama oma eelmise aasta kogemusega, kuid ei saa eeldada, et sel aastal on kindlasti rohkem saaki kui eelmisel aastal.

Jätkuvuse printsiiibi ehk jätkuvuse eelduse kohaselt käsitletakse majandusüksust jätkuvalt tegutseva organisatsioonina, mis on eelduseks pikaajaliste laenude saamisel või pikaajalise kasutusajaga varaobjektide soetusmaksumuse osakaupa kuluks kandmisel (Raamatupidamise seadus, 2016, § 16 lg 1 p 2). Majandusüksuse jätkuvus võib katkeda seoses likvideerimise või lõpetamisega. Kui selline oht on reaalne, siis ei pea põhimõtte enam paika ja finantsaruannete koostamisel ei ole õige lähtuda tavapraktikast. Sel juhul kaob erinevus käibe- ja põhivara vahel.

(Alver, Alver, 2009, lk 68) Seetõttu on oluline rõhutada äriühingu tegevusaruandes, et ettevõtte on jätkuvalt tegutsev.

Majandusüksuse printsiip tähendab, et ettevõtte eksisteerib iseenda huvides (Alver, Alver, 2009, lk 67). Ettevõtte raamatupidamises ja aruannetes arvestatakse tema vara, omakapitali, kohustisi ja majandustehinguid lahus omanike, kreditoride, töötajaskonna, klientide ja teiste isikute varast ning majandustehingutest (Raamatupidamise seadus, 2016, § 16 lg 1 p 1). Näiteks selle põhimõtte järgi ei tohi ettevõtja finantsaruannetes kajastada omaniku kütuse tšekke, mida ta on teinud isiklikuks tarbeks.

Raamatupidamiskohustuslase aruandekohustus ei piirdu vaid majandusaasta aruande esitamisega. Sõltuvalt tegevusvaldkonnast ja ettevõtlusaktiivsusest tuleb täita ka täiendavaid aruandekohustusi, näiteks erinevaid maksudeklaratsioone. Peale maksudeklaratsioonide esitamist tuleb täita ka maksukohustus. Ettevõtja maksude alla kuuluvad näiteks tulumaks, käibemaks, sotsiaalmaks, tollimaks ja aktsiisid, töötuskindlustusmaks ja keskkonnatasud. See milliseid makse ja millise määra järgi neid tuleb tasuda sõltub majandusüksuse iseloomust ja eripärast. (Kurve, kuupäev puudub b)

Maksukohustusega on seotud ka terminid „maksukuulekus” ehk „maksumoraal”. Maksukuulekust defineeritakse peamiselt maksumaksja valmisolekuna makse maksta ehk nõustuda maksukohustusega ning mitte maksukuulekat käitumist läbi maksude tasumisest kõrvale hoidumise leaalsete ja illegaalsete vahenditega. Maksumoraali all mõistetakse isikule tõeliselt omast motivatsiooni makse maksta. Seda tõlgendatakse ka kui arusaamist moraali printsiipidest ja väärtustest, et isikutel on kohustus makse maksta. (Lillemets, 2010, pp. 234-235) Enamik inimesi on huvitatud maksude maksmisest, kuna soovitakse kasutada sotsiaalteenuseid (näiteks haridus, meditsiiniline kindlustatus, pensionid). Sellest vaatenurgast on indiviididel palju kasulikum teha koostööd ja täita maksukohustus. Põhjus maksukohustuse täitmiseks on ka kartus negatiivse tagajärje ees, mis võib tekkida maksude maksmata jätmisest, arvatakse, et vähesel määral täidetakse maksukohustust ühise heaolu nimel (moraalitundest). (Radu, 2014, p. 107)

On ka palju neid, kes petavad riiki, kuna see on nende jaoks ratsionaalne. Tõenäosus, et satutakse kontrolli on väike, ning samuti on ka karistused leebed (trahvid väiksemad kui maksud ise). Seega ei tohiks tulla üllatusena, et petetakse riiki ja hoitakse maksude maksmisest kõrvale. Ühest küljest jääb suur osa tulust riigi eelarvesse laekumata, kuid teisest küljest on riigil väga kulukas

tõsta kontrollitaset. (Thomas, 2015, pp. 617-618) Seetõttu tuleb leida võimalikult soodsalt kompromiss, kuidas tõsta kontrollitaset ja suurendada tulu laekumist riigile.

Näiteks olukord, kus juriidilisest isikust maksukohustuslast tegelikult juhtiv, ent sellega juriidiliselt mitteseotud isik hoiab juhatuse liiget teadmatuses juriidilise isiku majandustegevusest ja maksukohustusest. Seetõttu jätab juhatuse liige maksuhaldurile nõutavad andmed maksudeklaratsiooniga esitamata. Kohustus esitada maksudeklaratsioon lasub üksnes juriidilisest isikust maksukohustuslase juhatuse liikmel või tema poolt selleks volitatud isikul. Tegelikul juhul puudub eriline isikutunnus, mis on eelduseks, et karistada teda maksuhaldurile andmete esitamata jätmise eest. Eelpool kirjeldatud olukorrast järeldub, et valitseva arvamuse järgi saab isik tagant selja vastutada toimepandu eest siis, kui tal on nõutav tunnus. See, et tal on eesseisja määratud, ei ole vastutuse põhjuseks. Näiteks ametiisikul lasub kohustus käituda oma volituste raames, tal on tunnus, mis teeb temast alati iseseisva täideviija. (Elkind et al., 2009, lk 543) Seega saab väita, et äriühingu juhatuse tahtlik hooletus on maksuriski allikaks (Savtšenko, 2013, lk 14).

Eesti ettevõtluspoliitika peamiseks eesmärkideks on soodustada ettevõtlikkust ja uute ettevõtete kasvu ning tõsta ettevõtete konkurentsivõimet (Venesaar et al., 2006, lk 202). Ettevõtete ja organisatsioonide majandustegevuse edukus peaks olema eetiliste põhimõtete alusel tegutsemine. Eesti ühiskonnas ollakse arvamusel, et ettevõtjad peaksid tootmis- ja muu majandustegevuse kõrval ka eetika printsiipidega kursis olema. Eetika õpetab tegema valikut õige-vale ja hea-halva vahel. (Meel, 2000, lk 9 ref Raudjärv, 2006, lk 171) Loodud äriühingud peaksid olema jätkusuutlikud.

Jätkusuutlik ehk säästev areng on eesti keele seletava sõnaraamatu järgi selline areng, mis tagab inimeste elukvaliteedi paranemise kooskõlas keskkonna taluvusvõimega (Eesti Keele Instituut, 2009). Jätkusuutlikkuse terminit kasutatakse laialdaselt ja üldisemas mõttes ning erinevates tegevusvaldkondades omab see erinevat tähendust (Reiljan, 2014, p. 122). Näiteks riigi areng on jätkusuutlik, kui kogu rahvuslik kapital ja rikkus ei vähene, vaid püsib või suureneb (Nõmmann, 2005). Selliseid erinevusi ei saa selgitada lihtsa ideoloogilise printsiibiga, mille järgi on areng see, kuidas inimese elu paremaks muuta. See sõltub inimestest ja kuidas nad defineerivad enda jaoks paremat elu, nende prioriteetidest objektiivses süsteemis ja kuidas nad saavutavad eesmärgi. Objektiivsetest põhjustest tulenevalt on vajalik välja töötada spetsiifiline lähenemine vastavava valdkonna jätkusuutlikuks arenguks. (Reiljan, 2014, pp. 122-123) Tänapäeval ei saa olla ükski süsteem jätkusuutlik ilma tõhusate regulatsioonideta. Turumehhanismid ise ei

soodusta jätkusuutlikkust. Välised surved ja lisa toetused on vajalikud pikaajalise jätkusuutliku tulemuse tagamiseks, mis on kasulik kogu ühiskonnale. (Istvan, Lisanyi, 2013, pp. 7-8)

Kokkuvõtvalt selgus, et kõik registreeritud ettevõtjad peavad olema aruande- ja maksukuulekad, korraldama raamatupidamisarvestust vastavalt põhiprintsiipidele ning majandusaasta kohta esitama äriregistrile majandusaasta aruande, mis koosneb tegevus- ja aastaaruandest. Riigis kehtestatakse õigusaktid ja sätestatakse erinevaid norme, mille täitmisel ettevõtluskeskkonna heaolu peaks kasvama ja ettevõtjatele oleks tagatud võrdsed tingimused. Näiteks on kõikide äriühingute juhatuse liikmed kohustatud vastutama selle eest, et nende aruande-, maksu- ja muud kohustused oleksid täidetud. Aruandekuulekuse täitmine võib osutada keerukaks kui maksukohustuslast juhivad tegelikult teine isik. Riigile kuvatakse ettevõtjate majandusnäitajad läbi majandusaasta aruannete. Tegevusaruande, mis on majandusaasta aruande lahutamatu koostisosa, peab koostama vaid juhatuse, mitte raamatupidaja. Majandusaasta aruanded kuvavad ettevõtjate majandustegevuse läbipaistvust ja jätkusuutlikkust, kuid vaatamata aruandekohustusele jäetakse see sageli täitmata ja rikutakse üldiseid eetilisi norme.

2. ARUANDEKOHUSTUSE KUULEKUS RIIULIFIRMADE NÄITEL

2.1 Seotud osapoolte rollid riulifirmades

Iga äriühinguga on seotud vähemalt üks füüsiline või juriidiline isik. Äriühingu dokumentatsioonis või reaalses tegevuses võib üks füüsiline isik kanda mitut rolli. Näiteks võib ta olla asutaja, osanik (täis- ja usaldusosanik), juhatuse liige, prokurist, menetluskohustuste kättesaamiseks pädev isik, likvideerija ja dokumentide hoidja, kuid arvestada tuleb konkurentsi-keeluga.

Äriseadustiku (edaspidi ÄS) alusel võib asutada osäühingu ja aktsiaseltsi üks või mitu isikut (ÄS, 2016, § 137 lg 1, 242 lg 1). Täis- ja usaldusühingut võib asutada kaks või enam isikut (ÄS, 2016, § 79, 125 lg 1). Seega äriühingute asutajateks võivad olla nii füüsilised isikud kui ka juriidilised isikud (ÄS, 2016, § 80 lg 1, 125 lg 2, 137 lg 2, 242 lg 2).

Osanike ja aktsionäride pädevusse kuulub näiteks: põhikirja ja kapitali muutmise; nõukogu liikmete valimine ja tagasikutsumine, nõukogu puudumisel juhatuse liikmete valimine ja tagasikutsumine; majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine, kahjumi katmine; ühingu lõpetamise, ühinemise, jagunemise ja ümberkujundamise otsustamine ning muude seaduse või põhikirjaga osanike ja aktsionäride pädevusse antud küsimuste otsustamine. Lisaks eelnevale võivad osanikud ja aktsionärid võtta vastu otsuseid juhatuse ja nõukogu pädevusse kuuluvates küsimustes. Sellisel juhul vastutavad osanikud ja aktsionärid nagu juhatuse või nõukogu liikmed. (ÄS, 2016, § 168)

Täisühingu puhul tegutsevad osanikud ühise ärinime all ja vastutavad ühingu kohustuste eest solidaarselt kogu oma varaga (ÄS, 2016, § 79). Usaldusühing erineb täisühingust selle poolest, et vähemalt üks osanik (täisosanik) vastutab ühingu kohustuste eest kogu oma varaga ning vähemalt üks osanik (usaldusosanik) vastutab ühingu kohustuste eest oma sissemakse ulatuses (ÄS, 2016, § 125 lg 1).

Juhatuses liige on teovõimeline füüsiline isik, kes kuulub juhatusse ning ei pea olema osanik. Juhatuses liikmeks ei või olla nõukogu liige ega isik, kelle suhtes kohus on kohaldanud juhatuse liikmena tegutsemise keeldu või ettevõtlikuskeeldu ning isik kellel on keelatud tegutseda samal tegevusalal, millel tegutseb osäühing. Äriühingu põhikirja võib sisaldada lisapiiranguid juhatuse

liikmetele. (ÄS, 2016, § 180 lg 2, 3, 3¹) Iga juhatuse liige võib tehingute tegemisel esindada äriühingut, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud, et juhatuse liikmed esindavad ettevõtet mitmekesi või ühiselt. Kolmandate isikute suhtes kehtib ühine esindus ainult siis, kui see on kantud äriregistrisse. (ÄS, 2016, § 181) Juhatuse liige peab oma kohustusi täitma korraliku ettevõtja hoolsusega (ÄS, 2016, § 187 lg 1).

Prokuura on volitus, mis annab ettevõtja esindajale (prokuristile) õiguse esindada ettevõtjat kõikide majandustegevusega seotud tehingute tegemisel (ÄS, 2016, § 16 lg 1). Äriühing võib välja anda prokuura ainult füüsilisele isikule. Ettevõtjal võib olla üks või mitu prokuristi, kuid ükski neist ei või olla sama täis- või usaldusühingu osanik ega äriühingu nõukogu liige ega äriühingu audiitor. (ÄS, 2016, § 17 lg 1, 2 ja 5) Prokuura kanne tehakse äriregistrisse ettevõtja avalduse alusel ning selles näidatakse prokuristi nimi ja isikukood. Kui prokuura on antud mitmele prokuristile, tuleb kandes märkida, kas ja kellele neist on antud ühisprokuura. (ÄS, 2016, § 21 lg 1, 2)

Ettevõtja võib lisaks oma aadressile esitada registripidajale ühe isiku Eesti aadressi, millel saab sellele isikule kätte toimetada ettevõtja menetlusdokumente ja ettevõtjale suunatud tahteavaldusi. Kolmandate isikute suhtes kehtib nimetatud isiku õigus võtta ettevõtja nimel vastu ettevõtja menetlusdokumente ja ettevõtjale suunatud tahteavaldusi. Kui vähemalt poolte osühingu, aktsiaseltsi või filiaali juhatuse liikmete elukoht ei ole Eestis, mõnes teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsi Konföderatsioonis, peab osühing või aktsiaselts määrama menetlusdokumentide kättesaamiseks pädeva isiku, kes asub Eestis. (ÄS, 2016, § 63¹)

Osühingu likvideerijateks on juhatuse liikmed ning täisühingul osanikud. Likvideerijaks ei või olla selline füüsiline isik, kellel on keeld olla juhatuse liige. Osanike kokkuleppel võib likvideerijaks määrata ka kolmanda isiku. Vähemalt ühe likvideerija elukoht peab olema Eestis. Osanikud määravad likvideerijate tasustamise korra ja tasu suuruse ning kui nad ei jõua kokkuleppele, võib nõuda nende määramist kohtu poolt. Sundlõpetamise korral määrab kohus likvideerijad. (ÄS, 2016, § 114, 206 ja 369)

Pärast likvideerimise lõpule viimist esitavad likvideerijad äriregistrile avalduse äriühingu kustutamiseks äriregistrist. Avaldusele lisatakse lõppbilanss. Äriühingu dokumendid annavad likvideerijad hoiule ühele likvideerijale, arhiivipidajale või muule usaldusväärsele isikule. Äriregistrisse kantakse dokumentide hoidja nimi, elu- või asukoht ja isiku- või registrikood, kes vastutab hoiule antud dokumentide säilimise eest. Osanikel ja nende pärijatel on õigus hoiule antud dokumentidega tutvuda ja neid kasutada. Kolmandad isikud võivad dokumentidega

tutvuda ainult siis, kui neil on selleks õigustatud huvi. (ÄS, 2016, § 122, 219 ja 382) Äriühingud, mis on likvideeritud ja märgitud kustutatuks, peavad eelnevalt esitama äriregistrisse majandusaasta aruanded.

Äriühingu esmakordsel registreerimisel tuleb koheselt määrata juhatus, mis hakkab osaühingut juhtima ning esindama. Juhatusel võib olla üks või mitu liiget (ÄS, 2016, § 180 lg 2). Lisaks igapäevasele juhtimisele korraldab juhatus äriühingu raamatupidamist (ÄS, 2016, § 183). Täisühingu puhul on igal osanikul õigus ja kohustus osaleda täisühingu juhtimises. Ühingu- lepinguga võib juhtimise õiguse anda ühele või mitmele osanikule. Sel juhul ei osale teised osanikud täisühingu juhtimises. Kui täisühingut on õigustatud juhtima mitu osanikku, võib igaüks neist tegutseda iseseisvalt, kui ühingu- lepinguga ei ole ette nähtud teisiti. Juhtima õigustatud osanikud võivad ühiselt anda täisühingu juhtimise õiguse ka kolmandale isikule. (ÄS, 2016, § 88) Usaldusosanik osaleb ühingu osanike otsuste tegemisel nagu täisosanik, kuid tal ei ole õigust usaldusühingut juhtida (ÄS, 2016, § 128). Seega juhatus vastutab äriühingu raamatupidamis- ja aruandekohustuse nõuetekohase täitmise eest. Nende kohustuste raames tuleb koostada ja esitada äriregistrisse nõuetekohane majandusaasta aruanne.

Majandusaasta aruande esimene osa ehk tegevusaruanne peab sisaldama: äriühingu peamisi tegevusvaldkondi, toote- ja teenusegrupe; olulisemaid aruandeaasta jooksul toimunud ning lähitulevikus planeeritavaid investeeringuid; olulisi uurimis- ja arendustegevuse projekte ning nendega seotud väljaminekuid aruandeaastal ja järgmistel aastatel ning raamatupidamise aasta- aruande koostamise perioodil toimunud olulisi sündmusi, mis ei kajastu raamatupidamise aastaaruandes, kuid mis oluliselt mõjutavad või võivad mõjutada järgmiste majandusaastate tulemusi (Raamatupidamise seadus, 2016, § 24 lg 2).

Majandusaasta aruande teine osa ehk raamatupidamise aastaaruande maht sõltub äriühingu suuruselt. Mikro- ja väikeettevõtja peavad koostama alates 2016. aastast neljast põhjaruandest vähemalt kaks (bilansi ja kasumiaruande) ning lisad (Raamatupidamise seadus, 2016, § 15 lg 2¹). Aastaaruande koostamise aluseks on raamatupidamisregistrites kirjendatud majandusaasta majandustehingud ja reguleerimiskanded. Raamatupidamise aastaaruande koostamiseks inventeeritakse raamatupidamiskohustuslase varade ja kohustiste saldod, hinnatakse registrites kajastatud varade ja kohustiste väärtuse vastavust raamatupidamise seaduse alusel arvestus- põhimõtetele, tehakse reguleerimis- ja lõpetamiskanded ning koostatakse põhjaruanded ja lisad. (Raamatupidamise seadus, 2016, § 15 lg 3) Raamatupidamise aastaaruanne koostatakse eesti keeles ja Eestis ametlikult kehtiva vääringu järgi, märkides arvnäitajate puhul kasutatud täpsusastme (näiteks tuhandetes vääringuühikutes) (Raamatupidamise seadus, 2016, § 15 lg 5).

Oluline on, et raamatupidamise aastaaruanded oleksid võrreldavad. Seepärast esitatakse aruandeaasta ja sellele eelnenud majandusaasta kohta võrreldavad arvnäitajad. Aruandeaasta nullväärtusega kirje esitatakse ainult sellisel juhul, kui eelnenud majandusaastal oli sellel kirjel nullist erinev väärtus. Kui aruandeaasta ja eelnenud majandusaasta arvnäitajad ei ole võrreldavad kas aruannete esitusviisi või arvestuspõhimõtete muudatuste tõttu aruandeaastal, tuleb eelnenud majandusaasta võrreldavad arvnäitajad ümber arvutada, viies need vastavusse aruandeaastal kasutatud esitusviisi ja arvestuspõhimõttega. Võrreldavate arvnäitajate ümberarvutamise põhjused ja korrigeerimiste summad, võrreldes eelmise majandusaasta raamatupidamise aastaaruande arvnäitajatega, esitatakse aastaaruande lisas. Juhul kui võrreldavate arvnäitajate ümberarvutamine ei ole võimalik või otstarbekas, tuleb see asjaolu koos põhjendustega esitada raamatupidamise aastaaruande lisas. (Raamatupidamise seadus, 2016, § 22)

Raamatupidamise aastaaruande lisades on raamatupidamiskohustuslane kohustatud avalikustama: millisest finantsaruandluse standardist lähtuvalt on raamatupidamise aastaaruanne koostatud; aastaaruande koostamisel kasutatud olulised arvestuspõhimõtted; selgitused põhjaruannete oluliste kirjete ja nende muutumise kohta aruandeperioodil; tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmetele raamatupidamiskohustuslase poolt aruandeaastal arvestatud tasu ja olulised soodustused (tekkepõhiselt arvestatuna); töötajatele aruandeaastal arvestatud tasu kogu summa ja keskmise töötajate arvu töötamise liikide kaupa; ülevaate aruandeaastal riigi- või kohaliku omavalitsuse eelarvest otseselt või kaudselt raamatupidamiskohustuslasele mittemurutingimustel eraldatud vahenditest, sealhulgas saadud riigiabist, ja nende kasutamisest; mittetulundusühingust raamatupidamiskohustuslase liikmete arvu füüsiliste ja juriidiliste isikute kaupa ning muud olulised asjaolud raamatupidamiskohustuslase kohta asjakohase ja tõepäraselt esitatud finantsinformatsiooni andmiseks raamatupidamiskohustuslase finantsseisundi, tulemuse ja rahavoogude kohta (Raamatupidamise seadus, 2016, § 21 lg 1).

Lisaks eelnevale peavad raamatupidamise aastaaruande lisad vastama finantsaruandluse standardile (Raamatupidamise seadus, 2016, § 21 lg 5). Kui tegevjuhtkond jõuab järeldusele, et Eesti hea raamatupidamistava järgimisest ei piisa raamatupidamise aastaaruande eesmärgi saavutamiseks, tuleb raamatupidamise aastaaruande lisas anda informatsiooni, mis on vajalik asjakohase ja tõepäraselt esitatud finantsinformatsiooni saamiseks (Raamatupidamise seadus, 2016, § 21 lg 6). Kui Eesti hea raamatupidamistava mõne sätte järgimine takistab raamatupidamise aastaaruande eesmärgi saavutamist, on sellest sättest lubatud kõrvale kalduda, selgitades raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatavaid arvestuspõhimõtteid kirjeldavas lisas kõrvalekaldumise põhjuseid (Raamatupidamise seadus, 2016, § 21 lg 7).

Majandusaasta aruande heakskiitmisega kinnitab tegevjuhtkond majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust ja täielikkust, sealhulgas seda, et raamatupidamise aastaaruanne koostati kooskõlas finantsaruandluse standardiga ning see kajastab asjakohast ja tõepäraselt esitatud informatsiooni raamatupidamiskohustuslase finantsseisundi ja -tulemuse ning rahavoo kohta või annab raamatupidamisseaduses nõutud informatsiooni. Majandusaasta aruande koostamise lõpetamise kuupäevaks loetakse kuupäev, millal tegevjuhtkond kiitis majandusaasta aruande heaks. Vähemalt üks raamatupidamiskohustuslase tegevjuhtkonna liige peab allkirjastama majandusaasta aruande viivitamata pärast selle heakskiitmist, näidates ära aruande koostamise lõpetamise kuupäeva. (Raamatupidamise seadus, 2016, § 25)

Konkurentsikeelu tõttu ei või juhatuse liige osanike nõusolekuta olla osäühinguga samal tegevusalal tegutseva täisühingu osanik või usaldusühingu täisosanik ning olla osäühinguga samal tegevusalal tegutseva äriühingu juhtorgani liige, välja arvatud, kui on tegemist ühte kontserni kuuluvate ühingutega (ÄS, 2016, § 185 lg 1). Täisühingu korral ei või osanik teiste osanike nõusolekuta konkureerida täisühinguga samal tegevusalal ega osaleda majandustegevust mõjutavana äriühingus, mis konkureerib täisühinguga samal tegevusalal. Kui ühingu asutamisel või osanikuks saamisel olid need asjaolud teistele osanikele teada, kuid vastuväiteid ei esitatud, loetakse teiste osanike nõusolek antuks. Lisaks võib ühingulepinguga ette näha tähtaja, mille jooksul konkurentsikeeld kehtib ühingu endise osaniku suhtes. Tähtaeg ei või olla pikem kui viis aastat, arvates osaniku ühingust lahkumisest või väljaarvamisest. Kui ühingulepinguga ei ole ette nähtud konkurentsikeeldu endise osaniku suhtes aga ühingu huvid seda nõuavad, siis võib kohus ühingu nõudel kehtestada konkurentsikeelu nimetatud tähtajaks. (ÄS, 2016, § 95)

Sellest järeldeb, et osanike nõusolek peab olema fikseeritud, kuna seda saab seostada seotud osapooltega. Seotud osapool on füüsiline või juriidiline isik, kes on seotud aastaaruannet koostava ettevõtjaga (aruandev ettevõtja) sel määral, et nendevahelised tehingud ei pruugi toimuda turutingimustel. Mõistmaks, milline on seotud osapooltega tehtud tehingute võimalik mõju ettevõtte finantspositsioonile ja kasumile, tuleb nende kohta avaldada aruandes täiendavat informatsiooni. Võimalike seotud osapoolte vaheliste suhete tuvastamisel peab arvesse võtma suhte sisu, mitte ainult selle õiguslikku vormi. (Väike- ja keskmise suurusega ettevõtete rahvusvaheline finantsaruandlusstandard, 2011, 33.1, 33.2, 33.3) Tulumaksuseaduse § 8 lg 1 kohaselt on isikud omavahel seotud, kui neil on ühine majanduslik huvi või kui ühel isikul on teise üle valitsev mõju. Seotud isikuteks loetakse näiteks abikaasad, elukaaslased, otse- või küljjoones sugulased; juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmed; ühte kontserni

kuuluvad äriühingud või juriidilised isikud, kelle juhatuse või juhatust asendava organi liikmed on ühed ja samad isikud. (Tulumaksuseadus, 2016)

Registrite ja Infosüsteemise Keskuse statistika andmetel on 1.01.2016 seisuga äriregistris registreeritud 158 173 osaühingut. Eesti Statistika andmetel on sama kuupäeva rahvaarv 1 311 759 (vt tabel 1). Sellest saab järeldada, et keskmiselt iga kaheksa inimese kohta on loodud üks osaühing. Viimase kümne aasta jooksul on rahvaarv jäänud stabiilseks, kuid ettevõtjate arv on kasvanud. Tabelist nähtub, et iga aastaga on rahvaarvu ja loodud osaühingute suhe vähenenud. Kui tendents jätkub, siis võib tekkida olukord, kus aastaks 2026 on keskmiselt iga inimese kohta üks osaühing. Tabelis on välja toodud osaühingud, kuid ettevõtlusvorme on teisigi ja seega on nende kogu arv suurem. Rahvaarv sisaldab ka lapsi, kes ei loo ise ettevõtteid ja seega on ettevõtlike inimeste arv suurem ning kasvab. Arvestama peab sedagi, et mõni füüsiline isik on seotud mitme äriühinguga. Sellest saab järeldada, et ühiskonnas suureneb seotud isikute osakaal ja tehakse rohkem tehinguid, mis ei vasta turutingimustele.

Tabel 1. Rahvaarv ja osaühingute arv (Statistikaamet, 2016; Registrite ja Infosüsteemise Keskus, 2016; autori koostatud)

Aasta	Rahvaarv	Osaühingute arv	Rahvaarv / osaühingute arv
2006	1 350 700	66 200	20
2007	1 242 920	76 852	16
2008	1 338 440	86 480	15
2009	1 335 740	92 554	14
2010	1 333 290	99 308	13
2011	1 329 660	108 603	12
2012	1 325 217	118 752	11
2013	1 320 174	128 067	10
2014	1 315 819	135 681	10
2015	1 313 271	148 775	9
2016	1 311 759	158 173	8

Lõputöös analüüsiti seotud isikute äriühinguid. Otsingumootor Google kaudu, saadi enam vastseid kolme valmisfirmasid müüvate ja vahendavate äriühingute kohta. Lõputöös keskenduti nende kolme valmisfirma omanikega seotud äriühingute aruandekohustuse täitmisele. Analüüsi andmete kogumiseks saadeti äriühingu e-mailile küsimused valmisfirmade kohta, et mõista selle valdkonna tausta (vt lisa 1). Kolmest kaks saatsid vastuse, milles ei avatud küsitud valdkonda. Kuna üks isik palus andmeid mitte isikustada, siis tähistatakse neid vastavalt A, B ja C.

Äriregistri andmetel oli A seotud 94 äriühinguga, B 57 äriühinguga ja C 107 äriühinguga (vt tabel 2). Seotud isikute äriühingud jagunevad ja omanike ring laieneb. Näiteks peale ühe äriühingu jagunemist tekkis juurde omanik, kellel on omakorda 188 seost. Analüüsist võib järeldada, et tehakse suures osas tehinguid seotud osapooltega. Sellised tehingud peavad toimuma turutingimustel ning olema deklareeritud majandusaasta aruande lisas.

Tabel 2. Kolme analüüsitava riulifirmadega tegeleva äriühingu omanike seoste arv (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b; autori koostatud)

Kuupäev	Ettevõtte	Omaniku seoste arv
01.02.2016	Äriühing A	94
02.02.2016	Äriühing B	57
05.02.2016	Äriühing C	107

Kokkuvõtvalt selgus, et äriühingu saab luua nii füüsiline kui ka juriidiline isik. Füüsilisel isikul võib olla äriühingus rohkem kui üks roll, näiteks võib ta olla asutaja, osanik ja juhatuse liige või samal ajal menetluskohustuste kättesaamiseks pädev isik. Äriühingu likvideerijaks on juhatuse liikmed või osanikud ning äriühingu kustutamisel antakse dokumendid üle dokumentide hoidjale. Prokuristil on keelatud olla sama äriühinguga seotud. Majandusaasta aruannete esitamise kohustus äriregistrile lasub juhatuse liikmel. Konkurentsikeelust tingituna ei tohi juhatuse liikmed ilma osanike nõusolekuta olla seotud samal tegevusalal tegutseva äriühinguga. Tehingud seotud isikutega peavad toimuma turutingimustel. Viimasel ajal on Eestis äriühingute arv kasvanud tunduvalt kiiremini kui rahvaarv ning seetõttu suureneb seotud osapoolte vaheliste tehingute osakaal, mille tulemusel võib ettevõtluskeskkond muutuda ebaausaks. Seotud osapoolte vaheliste tehingute usaldusväarsuse tagamiseks ja kontrollimiseks tuleb tehingud kajastada majandusaasta aruande lisas.

2.2 Riulifirmade nõuetekohane majandusaasta aruannete esitamine

Ettevõtlustegevus tuleb registreerida äriregistris. Seda saab teha kas elektrooniliselt e-äriregistri või notari kaudu. Äriregistrist on võimalik saada erinevaid andmeid, näiteks seda kas ettevõttel on maksuvõlg ja andmeid isikute kohta, kes kuuluvad juhatusse. Lisaks on oluline, et firmad, kellel on majandusaasta aruande esitamise kohustus, seda ka täidavad. Aruandest saab ülevaate äriühingu majandusolukorrast ning kas ja millega ettevõtte tegeleb.

Äriühingu loomisel kannab äriregistripidaja loodava äriühingu ja tema omanike andmed äriregistrisse (Riigi Infosüsteemi Amet, 2015b). Äriregistri kanded on avalikud ja igal ajal on võimalus tutvuda registrikaardi ja äritoimikuga ning saada registrikaardist ja äritoimikus olevast dokumendist ära kirju (ÄS, 2016, § 28 lg 1). Registriandmete ja toimikutega on võimalik tutvuda registriosakonnas, notaribüroos või vastava veebilehe kaudu. Äriregistri kinnitatud väljatrükke on võimalik saada registriosakonnast või notaribüroost (ÄS, 2016, § 28 lg 2). Registriosakond peab majandusaasta aruannete päevikut, kuhu märgitakse infosüsteemis ettenähtud andmed, näiteks andmed aruande esitanud ettevõtja kohta; majandusaasta algus- ja lõpukuupäevad ja esitatud aruannete osad koos esitamise kuupäevaga (Palmipuu, 2013, lk 77-78). Aruande esitamise kuupäev on kõigile nähtav, kuid aruande avamine ja lugemine on tasuline.

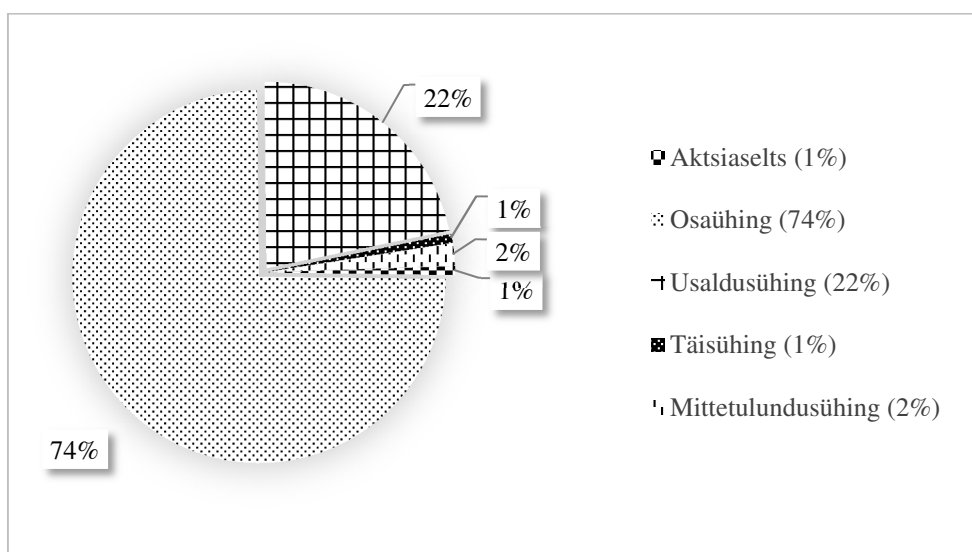
Majandusaasta aruanne koos vajalike dokumentidega tuleb esitada äriregistrile elektrooniliselt (ÄS, 2016, § 32 lg 3). Kui äriühing ei ole registripidajale seaduses sätestatud tähtaja möödumisest (kuue kuu jooksul) esitanud nõutavat majandusaasta aruannet, kohustab registripidaja teda registrist kustutamise hoiatusel esitama majandusaasta aruande määratud tähtaja jooksul, mis peab olema vähemalt kuus kuud. Juhul kui äriühing ei ole hoiatusega määratud tähtaja jooksul esitanud majandusaasta aruannet ega esitanud ja põhistanud registripidajale mõjuvat põhjust, mis takistab tal aruannet esitamast, võib registripidaja avaldada väljaandes Ametlikud Teadaanded teate majandusaasta aruande esitamata jätmise kohta. Registripidaja võib kutsuda äriühingu võlausaldajaid üles teatama oma nõuetest äriühingu vastu ja taotlema likvideerimismenetluse läbiviimist kuue kuu jooksul, alates teate avaldamisest koos hoiatusega, et vastasel korral võidakse äriühing registrist kustutada likvideerimismenetlusega. Kui äriühingu võlausaldaja või äriühing esitab kuue kuu jooksul äriühingu likvideerimise taotluse, otsustab registripidaja äriühingu sundlõpetamise. (ÄS, 2016, § 60 lg 1, 2, 4)

Sellisel juhul kui äriühing ei ole eelnevalt esitanud registripidajale majandusaasta aruannet või esitanud ja põhistanud registripidajale mõjuvat põhjust, mis takistab tal aruannet esitamast, ning äriühingu võlausaldajad ei ole taotlenud äriühingu likvideerimist, võib registripidaja äriühingu äriregistrist kustutada. Kohtumäärus äriühingu registrist kustutamiseks toimetatakse äriühingule. (ÄS, 2016, § 60 lg 3, 3¹)

Majandusaasta aruande esitamise olulisust tähtsustab asjaolu, et see on tutvumiseks avalik kõigile huvitatud isikutele. Aruande infotarbijaks võivad olla potentsiaalsed investorid, tarnijad, kliendid, töötajad, konkurendid, Eesti riik maksuhalduri esinduses, krediidiastutused ja paljud teised. Kõigil on erinev huvi ja eesmärk ning seetõttu peaks iga äriühingu juhtkonna elementaarse juhtimiskultuuri osa olema ühtse arusaama kujundamine majandusaasta aruandest. (Palmipuu,

2013, lk 5, 78) Finantsaruandlus tagab raamatupidamiskohustuslase igapäevase majandustegevuse õiguspärasuse ja usaldusväarsuse (Güldenkoh, Silberg, 2014).

Analüüsimiseks on andmed kogutud avalikest andmebaasidest, eesmärgiga selgitada välja erinevad seosed inimeste ja firmade vahel. Analüüsist selgus, et kolmel füüsilisel isikul on kokku 258 äriühingut (vt lisa 2): 194 osäühingut, 57 usaldusühingut, viis mittetulundusühingut, üks täisühing ning üks aktsiaselts (vt joonis 1). Nende nimed esinevad äriühingutes erinevate rollidena. Äriregistri staatuse järgi on äriühingud jagatud kolmeks: aktiivsed, likvideerimisel ja kustutatud (vt lisa 3). Viimase kahe puhul on nad peamiselt likvideerijad või dokumentide hoidjad.

Joonis 1. Analüüsitavate ühingute ettevõtlusvormide jaotus (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b; autori koostatud)

Edasisel analüüsimisel keskendutakse äriregistrist andmete kogumise ajal (26.01-05.02.2016) aktiivsetele äriühingutele (220). Kolm füüsilist isikut on kokku 106. firma juhatuse liikmed ehk nende äriühingute majandusaasta aruannete esitamise kohustuse eest vastutavad (vt lisa 4). Lisaks 40 äriühingu menetluskohustuste kättesaamiseks pädevad isikud, 37 äriühingu usaldusosanikud, 21 äriühingu täisosanikud, 12 osäühingu osanikud ja/või asutajad ning 4 äriühingu prokuristid. Analüüsi tulemusena võib väita, et tegemist on riuli- või varifirmadega, sest seotud isikute vaheliste tehingute oht on suur. Varifirma on Eesti õigekeelsussõnaraamatu ÕS 2013 järgi ettevõtte, mille nime all tegutseb mingi teine ettevõtte (Eesti Keele Sihtasutus, 2013). Varifirma või -ettevõtte mõiste on tulnud kasutusele kui räägitakse maksupettustest või rahapesuskeemidest (Eesti Keele Instituut, 2009).

Riulifirmade müüjatel on kodulehed, kus reklaamitakse firmasid erinevate hindadega. Näiteks Läti ja Leedu äriühingute hinnad algavad 1100 eurost, Poola 1800 eurost ja Austria 18 500 eurost. Samas on võimalik osta valmisfirma 274 euro eest, kuid keskmiselt varieeruvad müügihinnad 295-5000 euro vahel. (ABC Kapital, kuupäev puudub; Vatnocorp, kuupäev puudub; WASP Project, kuupäev puudub)

Analüüsid äriühingute juriidilisi aadresse ja kontaktiks esitatud e-maili aadresse võib väita, et tegemist on riuli- või varifirmadega. 220-st äriühingust on kõige rohkem registreeritud ühte kortermajja 80 ettevõtet ja teise 48 (vt tabel 3). Elektroonilistest aadressidest on enam kasutatavad kolm, mis on seotud 75, 48 ja 27 äriühinguga.

Tabel 3. Analüüsitavate äriühingute sagedamini esinevad aadressid (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b; autori koostatud)

Sagedamini esinevad aadressid	Arv	Osakaal
Rännaku pst 12, Tallinna linn, Harju maakond, 10917	80	36%
Väike-Ameerika tn 19-201, Tallinn, Harju maakond, 10129	48	22%
Pärnu mnt 41, Tallinna linn, Harju maakond, 10119	25	11%
Tartu mnt 60, Tallinna linn, Harju maakond, 10115	16	7%

Analüüsid põhitegevusalasid selgus, et 46% äriühingutest on registreeritud Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatoris koodiga 8299 – muud mujal liigitamata äritegevust abistavad tegevused (vt tabel 4). Seega keskmiselt kuulub ühele füüsilisele isikule 34 sellise tegevusalaga äriühingut. Konkurentsikeeldu arvestades tohivad juhatuse liikmed olla sama tegevusalaga seotud äriühingu osanikud või juhatuse liikmed teiste osanike nõusolekul. Kui füüsiline isik on äriühingute ainuosanik ja juhatuse liige, siis selle äriseadustiku sätte järgi on kõik korrektne, kui on vormistatud nõusolekud.

Tabel 4. Analüüsitavate äriühingute põhitegevusalad (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b; autori koostatud)

Põhitegevusala	Äriühingute arv	Osakaal
Muud mujal liigitamata äritegevust abistavad tegevused	102	46%
Muud põhitegevusalad	85	39%
Spetsialiseerimata hulgikaubandus	26	12%
Elamute ja mitteeluhoonete ehitus	7	3%
Kokku	220	100%

Käibemaksuseaduse § 19 lg 1 kohaselt tekib käibemaksukohustuslaseks registreerimise kohustus äriühingul, mille käive ületab aastas 16 000 eurot (Käibemaksuseadus, 2016). Vabatahtlikult võib

registreerida ka varem, kuid Maksu- ja Tolliametil on õigus otsustada, kas avaldus rahuldada. Äriühingul on kasulik vabatahtlikult käibemaksudokumentatsiooniks registreerida siis, kui ettevõtte põhiliselt pakub ja ostab teenuseid ja tooteid teistelt ettevõtetest. Kui äriühingu poolt pakutavad tooted ja teenused on suunatud eraisikutele, siis ei ole kasulik olla käibemaksudokumentatsioonilane, sest eraisikutel puudub võimalus saada käibemaks tagasi ning see teeb toote ja teenuse hinna kõrgemaks kui konkurentidel. Lisaks tuleb arvestada, et käibemaksudokumentatsiooniga kaasneb igakuine käibedeklaratsioonide esitamise kohustus, mille tulemusel suurenevad raamatupidamiskulud. (Simplbooks, kuupäev puudub) Analüüsitud äriühingutest on 10% käibemaksudokumentatsioonilased. Seega võib väita, et käibemaksudokumentatsioonilase numbriga äriühinguid luuakse vähem, et vältida käibemaksudokumentatsiooni esitamise kohustust ning valmisfirmasid müüvate äriühingute sihtgrupiks on eraisikud. Ühtlasi tagab see väiksema võimaluse sattuda kontrolli valimisse.

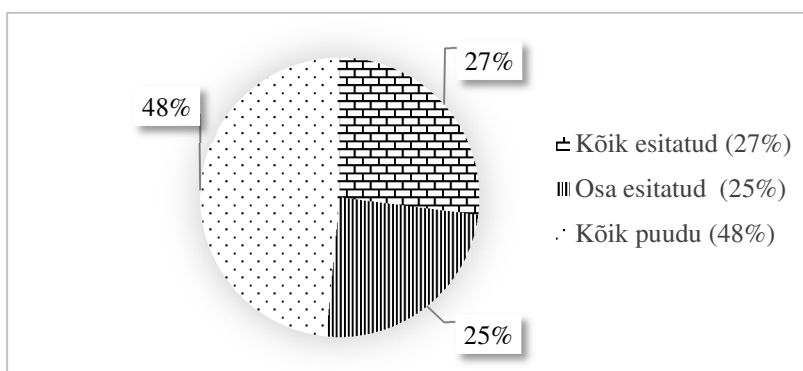
Analüüsitud 220-st aktiivsest äriühingust on 76 algselt loodud usaldusühinguna ja hiljem (aastatel 2009-2015) muudetud ettevõtetusvormi (vt lisa 5). Kõige rohkem on ümberkujundamise otsuseid tehtud 2015. aastal (53%) ning neist 27 otsust on vastu võetud 31. oktoobril. Usaldusühingu loomine on 11 korda soodsam kui osäühingu asutamine. Riigilõivuseaduse kohaselt tuleb täis- ja usaldusühingu loomiseks tasuda riigilõiv 13 eurot ning osäühingu, aktsiaseltsi ja tulundusühistu äriregistrisse kandmise eest 145 eurot. Äriregistrisse kantud andmete muutmise või täiendamise maksab täis- või usaldusühingule 4 eurot ning osäühingu, aktsiaseltsi või tulundusühingule 18 eurot. (Riigilõivuseadus, 2016, § 62, 63) Äriühingu ümberkujundamise hind sõltub uuest äriühingu liigist. Täis- või usaldusühinguks ümberkujundamine maksab samuti 13 eurot, kuid osäühinguks või aktsiaseltsiks muutmise eest tuleb tasuda riigilõivu 130 eurot (Riigilõivuseadus, 2016, § 64). Kui ettevõtja loob esmalt usaldusühingu ning hiljem kujundab selle ümber osäühinguks, võidab ta rahaliselt vaid kaks eurot.

Osäühingu asutamise avaldusele lisatakse panga teatis osakapitali sissemakse kohta, kui asutamislepingu kohaselt on kohustus teha sissemakse. Ilma sissemakseta saab osäühingu asutada vaid füüsiline isik, kui osakapitali kavandatud suurus ei ületa 25 000 eurot. Kuni sissemakseta on tegemata, vastutab osanik osäühingu kohustuste eest oma tasumata sissemakselaenu ulatuses isikliku varaga, kui ühingu kohustust ei ole võimalik täita ühingu vara arvel. Samuti ei saa osanikud kuni sissemakseta tasumiseni suurendada ega vähendada osakapitali ning ühing ei või teha osanikele väljamakseid (va töötasud jms). (Notarite Koda, 2014) Äriregistrisse tehakse vastav märge, kas sissemakse on tehtud või mitte.

Usaldusühingu asutamiseks sõlmivad kaks või enam osanikku ühingulepingu, milles lepitakse kokku äriühingu nimi, asukoht, tegevusalad ja osanike sissemaksete suurus ning mida ei ole vaja notariaalselt tõestada (Notarite Koda, 2014). See tähendab, et reaalselt ei kontrollita, kas sissemakse on tehtud või kajastatud vaid dokumendil. Muutes hiljem usaldusühingu osäühinguks, ei ole vaja tõestada rahalist sissemakset. Äriregistri B kaardile kantakse märge osakapitali suuruse kohta. Valmisfirmasid müüvate äriühingute kodulehtedel oleva informatsiooni analüüsist nähtub, et keskendutakse osäühingute müügile, kus on sissemakse äriregistrile tasutud.

Aruandekuulekuse väljaselgitamiseks analüüsiti, kas majandusaasta aruanne on õigeaegselt esitatud ning kas äriühingu majandustegevus reaalselt eksisteerib. Majandusaasta aruanne peab olema esitatud äriregistrile ka nende äriühingute kohta, kus tegevus puudub. Analüüsi tulemusel selgus, et 258-st äriühingust 36,8%-le ei ole majandusaasta aruande esitamise tähtaeg veel saabunud. See tähendab, et need on loodud hiljem kui 1.07.2014. Ülejäänud 163 äriühingut olid kohustatud andmete kogumise hetkeks (26.01-05.02.2016) esitama vähemalt 2014. aasta majandusaasta aruande.

Aruandekohustuse täitmise analüüsist selgus, et 27% äriühingutest on aruandekuulekad ja esitanud kõik majandusaasta aruanded alates sellest aastast, kui neil kohustus tekkis (vt joonis 2). 25% äriühingute esindajatest on esitanud äriregistrile osad majandusaasta aruanded. Osaliselt täidetud aruandekohustus on erinev, näiteks mõne äriühingu puhul on aruandekohustust täidetud esimestel aastatel, mõnel viimastel aastatel ning on ka neid, kes on esitanud tegutsemisperioodi kestel vaid ühe aruande või on üks aruanne esitamata. Lisaks ei ole 48% oma kohustust mitte ühelgi aastal täitnud.

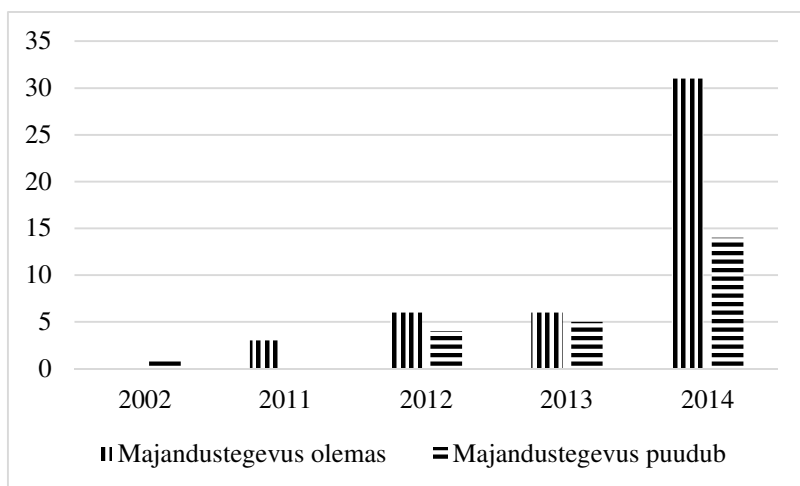

Joonis 2. Analüüsitava äriühingute majandusaasta aruande esitamise kohustuse täitmine (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b; autori koostatud)

Majandusaasta aruande mitte esitamisega või aruandes valesti kajastatud informatsiooniga võib kaasneda ettevõtte tulu varjamine, kasumi varjatult väljaviimine ning maksukohustuse eiramine

(Savtšenko, 2013, lk 13). Aruandluskohustuse mitte täitmise või vähesel määral täitmise tulemuseks on finantskeskkonna läbipaistmatuse kasv (Güldenkoh, Silberg, 2014). Seega võib väita, et mitte õigeaegselt esitatud aruanded on ohuallikaks (Savtšenko, 2013, lk 19).

Majandusaastaruande esitamisel äriregistrile on kaks võimalust, kas märkida tegevusaruandesse, et majandustegevus puudus või täita kõik aruanded vastavalt majandusaastal toimunud majandustegevusele. 70-ne äriühingu esindajad on vähemalt ühel aastal majandusaasta aruande äriregistrile esitatud. Analüüsis lähtuti kõige uuematest aruannetest. Majandusaasta aruande esitamise aastal puudus majandustegevus 24-l äriühingul (vt joonis 3). Sellest võib järeldada, et need 24 äriühingut on müügis kui riiulifirmad. Riiulifirmasid müüvate äriühingute kodulehtede järgi peaks see arv olema tunduvalt suurem.

Joonis 3. Majandustegevus äriregistrile esitatud majandusaasta aruannete alusel (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b; autori koostatud)

Äriseadustiku § 71 kohaselt võib registripidaja aruandekohustuse täitmata jätmise või valeandmete esitamise korral ettevõtjat ja kõiki andmete esitamiseks kohustatud isikuid trahvida alates 200 eurost (Äriseadustik, 2016). Trahv määratakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 46 lg 1 alusel arvestades isiku varalist seisundit ja muid asjaolusid, kuid mitte rohkem kui 3200 euro ulatuses (Tsiivilkohtumenetluse seadustik, 2016). Analüüsitud äriühingute, mis on loodud 01.11.1996-30.06.2014, esindajad ei ole 394 korral täitnud aruandekohustust (vt tabel 5). Kui aruandekohustuse täitmist oleks kontrollitud õigeaegselt ja trahvid määratud miinimumnõuete alusel, siis oleks riik saanud 78 800 eurot trahvitulu. Kuna mitmetel äriühingutel on majandusaasta aruanne esitamata rohkem kui ühel aastal, siis oleksid reaalsed trahvisummad suuremad. Seega võib järeldada, et keskmiselt on riigil jäänud saamata kolme seotud osapooltega äriühingutelt 669 800 eurot.

Tabel 5. Laekumata rahatrahvid analüüsitud riulifirmade esitamata jäetud majandusaasta aruannete alusel (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b; autori koostatud)

Selgitus	Arvnäitajad
Esitamata jäetud majandusaasta aruannete arv	394
Laekumata rahatrahv miinimumväärtus eurodes	78 800
Laekumata rahatrahv maksimumväärtus eurodes	1 260 800

2014. aasta majandusaasta aruannete alusel tegelesid ettevõtlustegevusega 29 äriühingut, mille müügitulu oli kokku üle miljoni euro (vt tabel 6). Seega 2014 aasta keskmine müügitulu äriühingu kohta oli 36 402 eurot. 87 äriühingu puhul ei ole teada, kas majandustegevus toimus või mitte. Kui eeldada, et müügitulu oli olemas ning majandusaasta aruanded on jäetud esitamata varjatud kasumi väljaviimise eesmärgil ja tulumaksu mitte tasumise varjamiseks, siis on riigil jäänud saamata 791 736 eurot ainuüksi 2014 aasta eest.

Tabel 6. Analüüsitud riulifirmade 2014 majandusaasta aruandekohustuse täitmine (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b; autori koostatud)

Selgitus	2014
Aruande esitanud äriühingute arv	45
Aruande esitamata jätnud äriühingute arv	87
Müügitulu kajastanud äriühingute arv	29
Müügitulu kokku eurodes	1 055 648,00
Keskmine müügitulu eurodes	36 401,66
Prognoositav varjatud tulu eurodes	3 166 944,00
Prognoositav saamata jäänud tulumaks eurodes	791 736,00

Analüüsist lähtuvalt saab teha kaks ettepanekut Justiitsministeeriumile:

1. Kontrollida enne äriühingu registreerimist isikuga seotud äriühingute aruandekohustust.
2. Kui majandusaasta aruanded on esitamata, siis ei tohiks anda võimalust registreerida uut äriühingut enne kui eelnevate kohustused on täidetud.

Tegemist ei ole ettevõtlustegevuse vabaduse olulise piiramisega, sest ausa riulifirmasid müüva ettevõtja kohustus on esitada iga talle kuuluva äriühingu majandusaasta kohta aruanne äriregistrisse, mille tegevusaruandesse tuleb lisada lause, millest saab aruande lugeja teada, et majandustegevust sel aastal ei toimunud.

Kokkuvõtvalt nähtub, et enamus analüüsitud seotud osapoolte äriühingutest on loodud edasimüügiks või varifirmadeks. Analüüsitavatest äriühingutest on suur osa sama juriidilise ja/või elektroonilise aadressiga ning sama põhitegevusalaga. Loodud äriühingute juhatuse liikmed, ka nende, kus reaalset majandustegevust ei toimu, peavad äriregistrile esitama majandusaasta aruande, mille tegevusaruandes on kirjas, et majandustegevust sel aastal ei toimunud. Vaid 27% äriühingutest, kellel on tekkinud vähemalt 2014 majandusaasta aruande esitamise kohustus, on aruandekuulekad. Selline käitumine moonutab majandusnäitajaid ja „risustab” ettevõtluskeskkonda. Tegelikult puudub ülevaade, kui paljud äriühingud on loodud edasimüügiks ning kui paljudes toimub reaalset majandustegevust või kasutatakse äriühingut näiteks ettevõtte varjatult kasumi välja viimiseks ehk maksupettustes. Samuti ei ole teada reaalset aktiivselt tegutsevate ettevõtjate arv Eestis.

KOKKUVÕTE

Riuli- ehk valmisfirmadeks on lõputöö kontekstis sellised äriühingud, mis ei ole registreeritud tegevusalal tegutsemiseks, vaid on asutatud edasi müümiseks. Riulifirmat ostes tuleb arvestada, et sellega kaasnevad nii müüjale kui ka ostjale kohustused. Üks kohustustest on raamatupidamisarvestus, mille alla kuulub majandusaasta aruande koostamine ja esitamine äriregistrile.

Lõputöö aktuaalsus seisnes selles, et riulifirmadega tegelevad ettevõtjad ei täida aruandekohustust, mis on sätestatud äriseadustikus. Selle kohustute täitmata jätmise tulemusena suureneb maksekuulmatus ehk väheneb valmidus tasuda makse. Ka rahandusministeeriumi strateegilise arengukava üks eesmärkidest on finantskeskkonna usaldusväarsuse tagamine.

Uudsus põhines sellel, et teostatakse teadaolevalt esmakordselt majandusaasta aruannete nõuetekohase esitamise analüüs nii ettevõtja kui tema riulifirmade osas.

Lõputöö probleem seisnes selles, et riulifirmadega tegelevad ettevõtjad ei täida aruandekohustust korrektselt, mille tulemusel moonutatakse ettevõtlustegevust. Nii jätkates muutub majandustegevus ebaausaks ja puudub selge ülevaade Eestis tegutsevatest äriühingutest. Seda seetõttu, et ei ole teada, kas äriühing on loodud müümiseks või kasutatakse varifirmadena maksupettuses ning sedasi võib riigil jääda maksutulu saamata.

Eesmärgiks oli välja selgitada aruandekohustuse täitmine Eestis registreeritud riulifirmade näitel. Eesmärk täideti läbi uurimisülesannete.

Esimeseks uurimisülesandeks oli ülevaate andmine ettevõtlustegevuse olemusest. Selgus, et ettevõtja on riskialdis inimene, kellel on ideid, mille rakendamisel on võimalik teenida tulu. Oluline on ka loovusvõime ning julgus proovida ja leida uusi lahendusi. Ettevõtte on majandusüksus, mille kaudu ettevõtja saab tegutseda. Eestis on äriühingu loomise protsess tehtud riigi poolt võimalikult lihtsaks ja mugavaks. Levinum viis ettevõtlustegevuse alustamiseks on äriühingu loomine, reaalse majandustegevusega toimiva firma ostmise või riulifirma ostmise.

Teiseks uurimisülesandeks oli ülevaate andmine ettevõtja aruandekuulekusest läbi aruandekohustuse. Selgus, et vastavalt valitud majandusaasta perioodile tuleb koostada majandusaasta aruanne ning esitada äriregistrile hiljemalt kuue kuu jooksul peale majandusaasta lõppu. Majandusaasta aruande eest vastutab äriühingu juhatuse liige. Majandusaasta aruanne

koosneb tegevus- ja aastaaruandest ning näitab ettevõtjate majandustegevuse läbipaistvust ja jätkusuutlikkust.

Kolmandaks uurimisülesandeks oli välja selgitada seotud osapoolte (füüsiliste isikute) rollid riulifirmades. Selgus, et füüsilisel isikul võib olla korruga äriühingus erinevaid rolle, kuid peab jälgima, et ei rikutaks konkurentsikeeldu. Seotud isikute vahelised tehingud peavad toimuma turutingimustel. Äriühingute mugav ja lihtne loomine on tekitanud olukorra, kus 2016. aastal on igal kaheksandal inimesel on osäühing. Selle tulemusel suureneb seotud osapoolte vaheliste tehingute osakaal ning ettevõtluskeskkond võib muutuda ebaausaks. Lõputöö käigus analüüsiti kolme riulifirmasid müüva äriühingu omanikega seotud äriühinguid. Kokku oli kolm füüsilist isikut seotud äriregistrist andmete kogumise ajal (26.01-05.02.2016) 258 äriühinguga ning omasid neis erinevaid rolle.

Neljandaks uurimisülesandeks oli analüüsida riulifirmade aruandekohustuse täitmist majandusaasta aruannete esitamise osas. Analüüsi tulemustest nähtub, et enamus äriühingutest on loodud edasimüügiks või kasutatakse varifirmadena ning aruandekuulekad olid vaid 27%. Ka neil usaldusväärsetel riulifirmadel, mis on loodud edasimüügiks, peavad olema majandusaasta aruanded esitatud, kuid tegevusaruandes piisab lausest, millest nähtub, et ettevõtlustegevust sel majandusaastal ei toimunud. Kui seda ei täideta, siis on ettevõtluskeskkond „risustatud” ja majandusnäitajad moonutatud. See tähendab, et tegelikkuses puudub ülevaade, kui paljud äriühingud on loodud edasimüügiks ning kui paljudes toimub realselt majandustegevus. Samuti ei ole teada reaalset aktiivselt tegutsevate ettevõtjate arv Eestis.

Analüüsist lähtuvalt tehakse Justiitsministeeriumile ettevõtlusmaastiku korrastamiseks ettepanekud:

1. Kontrollida enne äriühingu registreerimist isikuga seotud äriühingute aruandekohustust.
2. Seostada aruandekuulekus uute ettevõtete loomisega ehk enne ei saa registreerida uut äriühingut kui eelnevate kohustused on täidetud.

Järgmistel uurijatel soovitatakse laiendada analüüsitava ringi ehk uurida rohkem inimesi, kes on seotud riulifirmadega, et saada ülevaadet nende tegevuse kohta ning analüüsida sisuliselt esitatud majandusaasta aruandeid.

SUMMARY

This thesis concerns non-operating companies that are not registered in the pursuit of profit but established for resale. Those who purchase these companies must adhere to both seller and buyer responsibilities. One of the accounting duties is the preparation of the annual report and its submission to the commercial register.

The title of this thesis is „Meeting the Annual Reporting Obligation, Based on the Example of Non-Operating Companies in Estonia“. It is written in Estonian and it has 55 pages and 5 annexes. 71 literature sources have been used, which all have been referred to in the text.

The graduation thesis is currently relevant because entrepreneurs founding, purchasing, selling and exchanging non-operating companies are not fulfilling their obligation laid down in the Commercial Code. Failure to comply with legal reporting obligations is an infringement, which may arise from payment disobedience or lack of willingness to pay taxes.

The novelty of this thesis is analysing, for the first time, entrepreneurs and their non-operating companies in respect to delivering conforming annual reports or lack thereof.

The thesis problem lies in the fact that entrepreneurs who manage non-operating companies are not fulfilling their obligation by not submitting an annual report to the commercial register. Such practices also distort business activities of enterprises and reduce the willingness to comply. Economic activity becomes unfair and the state may suffer a loss of tax revenue.

The aim of this thesis is to analyse the fulfilment of the annual report obligation by non-operating companies. The goal was achieved through the research tasks.

The analysis revealed that in the course of business start-ups do not pay enough attention to the reporting liabilities. This thesis analysed three owners of non-operating companies and who are associated with 258 companies. Of the 163 companies obliged to submit annual reports, only 27% are fully compliant. Also honest non-operating companies, which are created for resale, must comply by reporting no activity. By not doing so, the economic environment is distorted.

Two proposals for the Ministry of Justice are presented: 1. Before registering a company, check personal histories in regard to financial obligations; 2. Registering a new company should only be allowed if the person in question has met all current corporate obligations.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

ABC Kapital, kuupäev puudub. *Valmisfirmade müük ja firmade asutamine*. [Võrgumaterjal]
Leitav: <http://abckapital.ee/> [Kasutatud 25.03.2016].

Alver, L., Alver, J., 2009. *Finantsarvestus*. Tallinn: Deebet.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, kuupäev puudub. *Mis on Eesti Kaubandus-Tööstuskoda?*
[Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.koda.ee/kojast/mis-on-eesti-kaubandus-toostuskoda/>
[Kasutatud 10.12.2015].

Eesti Keele Instituut, 2009. *Eesti õigekeelsus sõnaraamat ÕS 2013*. Tallinn: Eesti Keele Instituut.

Eesti Keele Sihtasutus, 2013. *Eesti keele seletav sõnaraamat*. Tallinn: Eesti Keele Instituut.

Elkind, E., Hirsnik, E., Kergandberg, E., Kivi, L., Kruusamäe, M., Möttus, M., Parmas, A.,
Pikamäe, P., Sarv, J., Sootak, J., 2009. Valikuliselt Riigikohtu kriminaalkolleegiumi praktikast
õiguse tõlgendamisel ja edasiarendamisel. *Juridica*, VIII, lk 540-554.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, kuupäev puudub a. *Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus*.
[Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.eas.ee/eas/> [Kasutatud 10.12.2015].

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, kuupäev puudub b. *Ettevõtlusega kaasnevad riskid,
kohustused ja vastutus*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.eas.ee/alustav/ettevotjaks-saamise-otsus/3592-2/> [Kasutatud 10.12.2015].

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, kuupäev puudub c. *Frantsiisileping*. [Võrgumaterjal]
Leitav: [http://195.80.116.172/et/alustavale-ettevotjale/ettevotlusega-
alustamine/ettevotlusvormid-ja-alustamise-viisid/frantsiisileping](http://195.80.116.172/et/alustavale-ettevotjale/ettevotlusega-alustamine/ettevotlusvormid-ja-alustamise-viisid/frantsiisileping) [Kasutatud 10.12.2015].

Güldenkoh, M., Silberg, U., 2014. Impact of the changing European Union regulations on the
Estonian accounting policies. *Estonian Discussions on Economic Policy*, 22(2), pp. 80–98.

Helitex, kuupäev puudub. *Majandusaasta aruanne*. [Võrgumaterjal] Leitav:
<http://www.helitex.ee/majandusaastaaruanne> [Kasutatud 25.03.2016].

* Hisrich, R.D., Peters, M.P., 1989. *Entrepreneurship: Starting, Developing and Managing a
new Enterprise*.

* Hougaard, S., 2005. *The Business Idea: The Early Stages of Entrepreneurship*. Berlin: Heidelberg.

Istvan, F., Lisanyi, J. B., 2013. Approaches to Sustainability in the Agricultural Policy. *Economics & Rural Development*, 1 07, 9(2), pp. 7-8. Leitud: EBSCOHost. [15.12.2015].

Johansen, J. A., 1994. *Alustades oma äri. Ameerika Ühendriikide Väikeettevõtete Administratsiooni ekspertnõuanne*. Tallinn: Sinisukk & Co.

* Kao, R.W.Y., Kao, K.R., Kao, R.R., 2002. *Entrepreneurism*. London: Imperial College Press.

Kaseorg, M., Sakk, A., 2004. Praktilise ettevõtlusalase koolituse roll eesti väikeettevõtete konkurentsivõime arendamisel. *Ettevõtte globaliseeruvast majandusest: II teadus- ja koolituskonverentsi ettekanded-artiklid*, lk 53-61. Leitud: Mattimar OÜ. [10.02.2016].

Kilk, K., 2015. *Hoiu-laenuühistu jätkusuutlikkus Eesti hoiu- ja laenuühistute näitel*. Lõputöö, Tallinn: Sisekaitseakadeemia.

Kirsipuu, M., 2007. Füüsilisest isikust ettevõtja pereettevõtluses. *Eesti Majandusteadlaste Seltsi Aastakonverentsi materjalid võrguväljaandes*, lk 1-12. Leitud: Mattimar OÜ. [30.04.2016].

Kirsipuu, M., Silberg, U., 2013. Women in Family Enterprises in Estonia. *Estonian Discussions on Economic Policy*, 21 (2), pp. 74–92.

* Kirzner, I.M., 1973. *Competition and Entrepreneurship*. Chicago: Chicago University Press.

Kurvet, Õ., kuupäev puudub a. *Majandusaasta aruanne*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.qkurvet.ee/majandusaasta-aruanne> [Kasutatud 25.03.2016].

Kurvet, Õ., kuupäev puudub b. *Eesti ettevõtetele kehtivad maksud*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.qkurvet.ee/eesti-ettevotetele-kehtivad-maksud> [Kasutatud 21.01.2016].

Käibemaksuseadus (2016).

Künnapas, K., 2011. Töötajate õigused maksejõuetu tööandja ettevõtte üleminekul: kas ebaõnnestunud harmoneerimine? *Juridica*, II, lk 118-128.

* Landström, H., 2004. *Pioneers in Entrepreneurship and Small Business Research*. Lund: Springer.

Lillemets, K. 2010. Tax morale, influencing factors, evaluation opportunities and problems: The case of Estonia. *Discussions on Estonian Economic Policy*, 18, pp. 233-252.

Leppik, E., 2009. *303 majandustehingut raamatupidamises. Praktilised näited*. Tartu: Rafiko.

Maksu- ja Tolliamet, kuupäev puudub. *Ettevõtluse alustamine ja füüsilisest isikust ettevõtjaks registreerimine*. [Võrgumaterjal] Leitav: http://www.emta.ee/failid/FIE_alustamine.pdf [Kasutatud 10.12.2015].

* Meel, M., 2000. *Sissejuhatuse ärietikasse*. Tallinn: Külim

Mihhailova, G., Türk, K., 2004. Juhtimise mõju ettevõtte edukusele MLQ küsimustiku rakendamise alusel (AS Cibus näitel). *Ettevõtte globaliseerivas majanduses: II teadus- ja koolituskonverentsi ettekanded-artiklid*, lk 109-122. Leitud: Mattimar OÜ. [10.02.2016].

Notarite Koda, 2014. *Äriühingute asutamine*. [Võrgumaterjal] Leitav: <https://www.notar.ee/14252> [Kasutatud 11.12.2015].

Nõmmann, T., 2005. Ökoloogiline maksureform ja jätkusuutlik areng. *Riigikogu Toimetised*, 11.

Otsus-Carpenter, M., 2010. *Väikeettevõtte raamatupidamine*. Tallinn: Äripäev.

Palmipuu, M., 2013. *Majandusaasta aruande koostamine*. Tallinn: Pandekt OÜ.

Pikmets, H., 2013. *Ettevõtte ülemineku argument kui maksuhalduri salarelv*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.varul.com/publikatsioonid/ettevotte-ulemineku-argument-kui-maksuhalduri-salarelv> [Kasutatud 13.02.2016].

Pöld, P., 2015. *Ettevõtlus*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.lvrkk.ee/kristiina/piret/ettevotlus/index.html> [Kasutatud 10.12.2015].

Pärl, A., 2004. Innovatsiooniprotsesside toetamise võimalused arengu- ja siirderiikides. *Ettevõtte globaliseerivas majanduses: II teadus- ja koolituskonverentsi ettekanded-artiklid*, lk 123-131. Leitud: Mattimar OÜ. [10.02.2016].

Raamatupidamise ABC, 2010. *Kasumiaruanne*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://raamatupidamise-abc.ee/kasumiaruanne/> [Kasutatud 11.12.2015].

Raamatupidamise seadus (2016).

Raamatupidamise Toimkond, 2011a. *RTJ 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamise üldpõhimõtted*. [Võrgumaterjal] Leitav:
<https://www.riigiteataja.ee/aktivilisa/3100/1201/2005/RTJ%201.pdf> [Kasutatud 17.01.2016].

Raamatupidamise Toimkond, 2011b. *RTJ 2 Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes*. [Võrgumaterjal] Leitav:
<https://www.riigiteataja.ee/aktivilisa/3100/1201/2005/RTJ%202.pdf> [Kasutatud 05.01.2016].

Raamatupidamise Toimkond, 2011c. *RTJ 12 Valitsusepoolne abi*. [Võrgumaterjal] Leitav:
[https://www.tootukassa.ee/sites/tootukassa.ee/files/RTJ%2012%20Valitsusepoolne%20abi%20\(2011\).pdf](https://www.tootukassa.ee/sites/tootukassa.ee/files/RTJ%2012%20Valitsusepoolne%20abi%20(2011).pdf) [Kasutatud 17.01.2016].

Radu, C. F., 2014. About Tax Compliance: Some Reasons why People Pay Their Taxes. *Scientific Journal of Humanistic Studies*, 6 (10) p. 107. Leitud: EBSCHost [19.01.2016].

Raudjärv, M., 2006. Eetika ja kultuuri problemaatikast erinevates institutsioonides ning organisatsioonides. *Eesti Majandusteaduse Seltsi aastakonverents*, lk 169-179. Leitud: Mattimar OÜ. [12.02.2016].

* Reiljan, A., 2002. *Ettevõtte: teooria ja rakendused*. Tartu: Tartu Ülikool.

Reiljan, J., 2014. Regional Development Sustainability Analysis Concept. *Discussions on Estonian Economic Policy: EU Member States after the Economic Crisis*, 22 (1) pp. 122–151.

Registrite ja Infosüsteemise Keskus, 2008. *EMTAK 2008 selgitavad märkused*. [Võrgumaterjal] Leitav:
https://rikwww.rik.ee/sites/www.rik.ee/files/elfinder/article_files/EMTAK%20raamatuna_sisukorra_kodulehele.pdf [Kasutatud 30.04.2016].

Registrite ja Infosüsteemise Keskus, 2016. *Äriregister ning mittetulundusühingute ja sihtasutuste register tegevusalade kaupa seisuga 01.01.2016*. [Võrgumaterjal] Leitav:
http://www2.rik.ee/rikstatfailid/failid/tabel.php?url=16_01tg.htm [Kasutatud 30.04.2016].

Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub a. *EMTAK tegevusalad*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.rik.ee/et/e-ariregister/emtak-tegevusalad> [Kasutatud 30.04.2016].

Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b. *Otsi ettevõtjat*. [Võrgumaterjal] Leitav:
<https://ariregister.rik.ee/lihtparing.py> [Kasutatud 10.02.2016].

RevalHansa, kuupäev puudub. *Majandusaasta aruanne ehk aastaaruanne*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://revalhansa.ee/raamatupidamine/majandusaasta-aruanne/> [Kasutatud 25.03.2016].

* Richards, R.W., 1999. *Of Entrepreneurship, its Nature and Nurturing*. A presentation to the Search Committee for the chair in Youth-Focused Technological Entrepreneurship at Memorial University of Newfoundland.

Riigi Infosüsteemi Amet, 2015a. *Ettevõtlusvormide võrdlus*. [Võrgumaterjal] Leitav: https://www.eesti.ee/est/teemad/ettevotja/ettevotte_loomine/ettevotlusvormi_valik/ettevotlusvormide_vordlus [Kasutatud 11.12.2015].

Riigi Infosüsteemi Amet, 2015b. *Ettevõtte registreerimine*. [Võrgumaterjal] Leitav: https://www.eesti.ee/est/ettevotte_registreerimine [Kasutatud 11.12.2015].

Riisna, M., 2015. *Ettevõtja maksejõuetuse kindlaks tegemine majandusaasta aruande alusel*. Lõputöö, Tallinn: Sisekaitseakadeemia.

Riigilõivuseadus (2016).

* Ross, S., Westerfield, R., Jordan, D. B., 2006. *Fundamentals of corporate finance*. New York: McGraw-Hill/Irwin.

Savtšenko, J., 2013. *Tegevusaruande roll majandusaasta aruandes*. Lõputöö, Tallinn: Sisekaitseakadeemia.

* Schumpeter, J.A., 1934. *The Theory of Economic Development*. Harvard: Harvard University Press.

* Shapero, A., 1975. The Displaced Uncomfortable Entrepreneur. *Psychology Today*, 9, pp. 83-88.

Siimon, A., 2006. Ettevõtte edutegurid. *Eesti Majandusteaduse Seltsi aastakonverents*, lk 180-189. Leitad: Mattimar OÜ. [12.02.2016].

Silberg, U., 2014. *Euroopa Liidu rahandus*. Tallinn: Sisekaitseakadeemia.

Simplbooks, kuupäev puudub. *Käibemaksukohustuslane – kellele, miks ja millal?* [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.simplbooks.ee/2012/01/kaibemaksukohuslane-kellele-miks-millal/> [Kasutatud 02.05.2016].

Smith, F., 2008. The influence of Amantino Manucci and Luca Pacioli. *BSHM Bulletin: Journal of the British Society for the History of Mathematics*, 23 (3) p. 143. Leitud: EBSCHost. [19.01.2016].

Statistikaamet, 2016. *RV021: Rahvastik soo ja vanuserühma järgi*. Tallinn: Eesti Statistika.

Tamme, M., 2009. Ettevõtte üleminek varjatud tehinguna. *Juridica*, III, lk 181-188.

Tartu Ärinõuandla, kuupäev puudub. *Ettevõtte asutamine*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.tartu.ee/arinouandla/ettevotte-asutamine> [Kasutatud 11.12.2015].

Tearu, A., 2005. *Ettevõtte finantsjuhtimine*. Tallinn: Kirjastus Pegasus.

Thomas, K. D., 2015. The Psychic Cost of Tax Evasion. *Boston Collage Law Review*, 56 (2), pp. 617-618. Leitud: EBSCHost. [21.01.2016].

* Timmons, J. A., 1994. *New Venture Creation. Entrepreneurship for the 21st Century. Part IV Financing Entrepreneurial Ventures*. Illinois: Irwin, Burr Ridge.

Tikk, J., 2008. *Finantsarvestus*. Tallinn: Valgus.

Tolk, Ü., 2015. *Ettevõtlus ja ettevõtja*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://e-ope.khk.ee/oo/evoti/ettevotlus/index.html> [Kasutatud 10.12.2015].

Tsiviilkohtumenetluse seadustik (2016).

Tsiviilseadustiku üldosa seadus (2015).

Tulumaksuseadus (2016).

Vatnocorp, kuupäev puudub. *Valmisfirmade müük Eestis*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://www.vatnocorp.com/eestikeelne-ariseadustik/> [Kasutatud 25.03.2016].

Venesaar, U., Kolbre, E., 2004. The role of trust in business relations in Estonia. *Scientific and educational conference Business administration*, pp. 244-252. Leitud: Mattimar OÜ [12.02.2016].

Venesaar, U., Liiv, S., Liiv, I., 2006. Ettevõtlusalane kompetentsus ja ettevõtja isikuomadused: analüüs üliõpilaste enesehinnangu alusel. *Eesti Majandusteaduse Seltsi aastakonverents*, lk 190-205. Leitud: Mattimar OÜ. [12.02.2016].

Väike- ja keskmise suurusega ettevõtete rahvusvaheline finantsaruandlusestandard (2011).

Võlaõigusseadus (2016).

WASP Project, kuupäev puudub. *WASP Project*. [Võrgumaterjal] Leitav: <http://wasp.ee/>
[Kasutatud 25.03.2016].

Äriseadustik (2016).

LISAD

Lisa 1. Küsimused analüüsitavate riulifirmade vahendajatele

Tere

Olen Sisekaitseakadeemia tudeng ning kirjutan lõputööd riuli- ehk valmisfirmadest. Tänapäeval on kõigil kiire ja seetõttu ma ei tahaks Teie aega kulutada, kuid loodan, et leiate mõne minuti ja vastate seitsmele küsimusele.

Juhul kui Te ei soovi antud teemal minuga suhelda, palun vastake sellele kirjale, et teaksin, et olete kirja kätte saanud ning rohkem ma Teid ei tüliita.

1. Kodulehe järgi olete tegutsenud üle 20 aasta. Kui palju valmisfirmasid olete selle perioodi jooksul kokku müünud?
2. Kui kallis on kõige odavam ja kallim firma, mida olete müünud?
3. Kui palju firmasid Te müüte keskmiselt aastas?
4. Kas oskate öelda, milline aasta on olnud Teie jaoks parim/halvim? Mitu firmat tol aastal müüsite?
5. Kes on teie sihtgrupp? Kas nooremad või vanemad inimesed ning kas pigem eestlased või välismaalased?
6. Kas konkurents selles valdkonnas on tihe?
7. Kui oluline on klientide jaoks esmakande aeg?

Kui soovite midagi täiendada või lisada, siis olen Teile ülimalt tänulik.

Ette tänades ja edukat ettevõtlustegevuse jätku soovides

Anneli Tamla

Lisa 2. Analüüsitavate äriühingute nimekiri

Analüüsitavad äriühingute nimekiri ärinime ja registrikoodiga (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b; autori koostatud)

Jrk	Äriühingu nimetus	Registrikood
1	2 Way Holding OÜ	12826588
2	Aasta Investor UÜ	12971006
3	ABC Advisor OÜ	12356021
4	ABC Projektijuhtimine OÜ	12256911
5	Adlinks OÜ	12660925
6	Akord Partners UÜ	12562594
7	Alfafx Group UÜ	12955572
8	Alfafx Partners UÜ	12955508
9	Alotex Partners UÜ	12938378
10	Alpenberg OÜ	12887008
11	Alpha Rakennus UÜ	12192654
12	Altenfors OÜ	12887327
13	AMG Houses OÜ	12076623
14	Armesto OÜ	12712556
15	Atlas Concepts UÜ	12922644
16	Avatex Solutions UÜ	12927015
17	Baltnautic OÜ	12676464
18	Beautyconcept OÜ	12953952
19	Best Enterprise OÜ	12307100
20	Bestimport OÜ	12758854
21	Brand Negoce OÜ	12847635
22	Caixa Geral de Depositos OÜ	12914998
23	CanalGreen OÜ	12871875
24	Canman One UÜ	12954986
25	Capital Trade OÜ	12890252
26	Carbon Investment OÜ	12139080
27	Cargo Nordic AS	12180935
28	Carte Blanche OÜ	12887333
29	Cartech OÜ	12887221
30	Christian Bygg OÜ	12070796
31	Classical Works UÜ	12307494
32	Clavinos OÜ	12711752
33	Conrak Baltic OÜ	11472593
34	Consulting Group OÜ	12887161
35	Credex Invest OÜ	12887020
36	Crismonte OÜ	12874247
37	DeepMind OÜ	12887190
38	Delverto OÜ	12872018

Lisa 2 jätk

Jrk	Äriühingu nimetus	Registrikood
39	Digital Business UÜ	12127496
40	Dominordic OÜ	12887385
41	Domobygg OÜ	12887557
42	Double Track OÜ	12332084
43	EcoSteel OÜ	12887095
44	Eurocargo OÜ	12391218
45	Eurodomo OÜ	12887089
46	Eveko Leader OÜ	12888344
47	Fennex Transport UÜ	12127556
48	FiftyTrade OÜ	12937096
49	Finest Products OÜ	12887362
50	Fixtony OÜ	12887310
51	Fonectum OÜ	12890186
52	Fourpoint Interational OÜ	12858389
53	Fresh Products OÜ	12651168
54	GeoSan Grupp OÜ	12504289
55	Gigatrade OÜ	12887579
56	Global Steel OÜ	12866762
57	Grandexport OÜ	12823847
58	Hansatrade OÜ	12887132
59	Helsingberg OÜ	12887480
60	Helsington OÜ	12893629
61	Home Cleaning UÜ	12970956
62	Home Service OÜ	12676636
63	Horizon Group UÜ	12971134
64	Importlux OÜ	12748488
65	Inkasso24 OÜ	11399241
66	International Aquaculture Association OÜ	12502830
67	Interpetrol OÜ	12759233
68	Investeerimisgrupp OÜ	12867690
69	IVS osühing	10076889
70	JV Arena UÜ	12922733
71	JV Builder UÜ	12922503
72	KapitumPro OÜ	11620964
73	Leaderfors OÜ	12887250
74	Lenehitus OÜ	12112164
75	Logisticman OÜ	12872656
76	Looste Trans UÜ	12127800
77	Luunja Agro Grupp OÜ	11527532

Lisa 2 jätk

Jrk	Äriühingu nimetus	Registrikood
78	M. Kreis Team OÜ	12399421
79	Marktehn OÜ	12093745
80	Maxify Group OÜ	12759227
81	Mercury International OÜ	12887563
82	Milverton Financial UÜ	12938272
83	Mittetulundusühing NR Sport Europe	80297824
84	Mittetulundusühing Sekvoia	80354485
85	Mittetulundusühing Üleküla Selts	80295587
86	Mobisec OÜ	12887155
87	Monastar OÜ	12489972
88	MTÜ Kasemäe Tall	80335016
89	Neleco Limited osühing	11344613
90	Netkey OÜ	12887617
91	Newform Group UÜ	12954897
92	Newform Partners OÜ	12955170
93	Newform Project UÜ	12955224
94	Nexus Research UÜ	12922684
95	Nordlink OÜ	12582310
96	Nortex Arena UÜ	12970838
97	Nortex Builder UÜ	12563582
98	Nortex Center UÜ	12970962
99	Nortex Project UÜ	12970867
100	Nortex Solutions UÜ	12922489
101	Novabygg OÜ	12582786
102	Novaris OÜ	12823706
103	OIL24 OÜ	11976626
104	Omnibalt OÜ	12887043
105	Optimal House UÜ	12972139
106	Original Concepts UÜ	12922868
107	Osühing ABC Kapital	10521668
108	Osühing Acapulco Kabuandus	10557525
109	Osühing ActiveService	11099935
110	Osühing Alsver Grupp	12383101
111	Osühing Ardnet	10649693
112	Osühing Back-Line	10480610
113	Osühing Baltic Oil Trade	10994177
114	Osühing Bestinc	10143781
115	Osühing Caplerra	10480604
116	Osühing Conte-Merlin	10292920

Lisa 2 jätk

Jrk	Äriühingu nimetus	Registrikood
117	Osäühing Double Trade	11553854
118	Osäühing Douglas	10481822
119	Osäühing Elektromerk	11214916
120	Osäühing Ettur	11036248
121	Osäühing EuroConsult	11226799
122	Osäühing EverGreen Project	10779728
123	Osäühing Fialistand	10422995
124	Osäühing Fonoteam	10572737
125	Osäühing Gloryster	10489433
126	Osäühing Hortones	10489479
127	Osäühing Hucktrade	10483100
128	Osäühing Karro Projekt	10783316
129	Osäühing Kohila Tööstuspark	10995870
130	Osäühing Kraftin	10193135
131	Osäühing Laastukatus	10637388
132	Osäühing Logisys	11220163
133	Osäühing Marcus Trade	10278251
134	Osäühing Milantar	10465007
135	Osäühing Milner Trade	10308816
136	Osäühing Nael & Haamer	10863110
137	Osäühing Newhouse	11215732
138	Osäühing Pakerson	10476873
139	Osäühing PPMR	11446851
140	Osäühing Primateam	10571078
141	Osäühing Rahasahin	10851199
142	Osäühing Revalkapital	10776546
143	Osäühing RNA Projekt	11021985
144	osäühing Roskelter	10489700
145	Osäühing Samoya	10094733
146	Osäühing Sawaq Projekt	10526542
147	Osäühing Sititest	10520858
148	Osäühing Tencatel	10489462
149	Osäühing Topitsky	10480587
150	Osäühing Torreswin	10478464
151	Osäühing TransCentrum	11710265
152	Osäühing Tristar Baltic	11121095
153	Osäühing TwinTrade	11144149
154	Osäühing Veenendaal	10284820
155	Osäühing VIP Systems	11156840
156	Osäühing WASP Project	10756319

Lisa 2 jätk

Jrk	Äriühingu nimetus	Registrikood
157	OÜ 123 Autoremont	12019401
158	OÜ 555 Group	12306632
159	OÜ 8 Miles	12666491
160	OÜ AGA Balticum	11746487
161	OÜ Agromotors	11542804
162	OÜ Aldivex Trade	12136199
163	OÜ Arkin	12175331
164	OÜ BALT Warehouses Europe	12184577
165	OÜ Balti Koduehitus	12335148
166	OÜ Central Ehitus	12129621
167	OÜ Centrex Capital	12213149
168	OÜ Concrete Floors	12087905
169	OÜ Daniels Transport o Bygg o Maleri	12496644
170	OÜ Digimar Group	12233761
171	OÜ Dygytel	12182168
172	OÜ Dygytel Systems	12226784
173	OÜ E-commerce Logistics	12664751
174	OÜ Egond	11973473
175	OÜ Ehitusklass	11303077
176	OÜ Elva Kiirtoit	12538325
177	OÜ Ennovi	12183326
178	OÜ Inconline	12301907
179	OÜ Jaanigard	12272146
180	OÜ Kaabeldaja	12019648
181	OÜ Konafleks	10744724
182	OÜ KTT Transline Trade	12087851
183	OÜ Living a Dream	12092935
184	OÜ Masu Projektid	12708448
185	OÜ Mekaniska	11933491
186	OÜ MR Wilson	12666230
187	OÜ Nordic Fortune	12391342
188	OÜ Reform Financial	12018146
189	OÜ Swedfix	12139045
190	OÜ UTC Trading Eesti	12952415
191	OÜ Vimana	12310728
192	OÜ Vipspets Vil	12122889
193	Partnervara Group UÜ	12955264
194	Pauchos Group Osäühing	11160936
195	Pilot Holding UÜ	12970991
196	PLC Grupp OÜ	12928925

Lisa 2 jätk

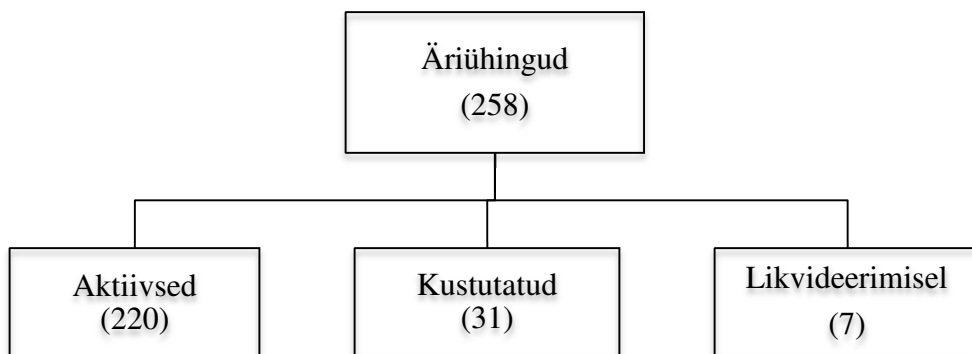
Jrk	Äriühingu nimetus	Registrikood
197	Põldreprüü OÜ	11946648
198	PowerBaltic OÜ	12567249
199	PRDS Finland OÜ	12460497
200	Primeco Partners UÜ	12928440
201	Priormax UÜ	12938384
202	Proest Group OÜ	12084441
203	Professional Forestmen OÜ	12005576
204	RCF Investrans OÜ	10922568
205	Renaissance OÜ	12823600
206	Revalia Investor UÜ	12971111
207	Revalzone Group OÜ	12955158
208	Revalzone One UÜ	12955201
209	Revalzone Partners UÜ	12954977
210	Revalzone Project UÜ	12955081
211	Santorex OÜ	12887066
212	Sekvoia OÜ	12759061
213	Semitex OÜ	12539603
214	Senso Mittetulundusühing	80302117
215	Skyhouse OÜ	10064604
216	Smartlogic OÜ	12825869
217	Solarway OÜ	12823876
218	Sports Center UÜ	12375484
219	Starbow Investments OÜ	12566994
220	Trailers.com OÜ	12218804
221	Täisühing Saofekko	10220406
222	Tech To The People Osühing	11487749
223	Terminal OÜ	12823635
224	Tradewell OÜ	12888203
225	Trandeka Spedition OÜ	12858484
226	Transbonus OÜ	12179369
227	Transtoni OÜ	11915777
228	Triobygg OÜ	12583538
229	Uber OÜ	12807736
230	UÜ Advanced Credit	11946683
231	UÜ Aianurga	11946695
232	UÜ Bathreform	11946772
233	UÜ Bygteam-AB	11932250
234	UÜ City Plan General	11946967
235	UÜ Cityjob Investment	11947010
236	UÜ DYN-Elektriska	11932570
237	UÜ Ekosaadused	12021705

Lisa 2 jätk

Jrk	Äriühingu nimetus	Registrikood
238	UÜ Financial Selection	11946803
239	UÜ First Personnel Consult	11946849
240	UÜ Howard Associates	11946950
241	UÜ IdealPlan	11946766
242	UÜ Isolerings-AB	11932310
243	UÜ Kiire24	12022550
244	UÜ Mind Support	11946944
245	UÜ Nextexpress	11744181
246	UÜ Samposwed	11929940
247	UÜ Stonetrans	11744442
248	Uus Investor OÜ	12256207
249	Vartix OÜ	12418590
250	Vistaval OÜ	12858308
251	VM-Booker OÜ	12527876
252	WASP Assets OÜ	10828757
253	Wayport OÜ	12824953
254	Westway Finance UÜ	12938254
255	Willowton Services UÜ	12938243
256	Yellowstone Holding OÜ	12770743
257	Zerohaus OÜ	12887391
258	Zerotron OÜ	12770341

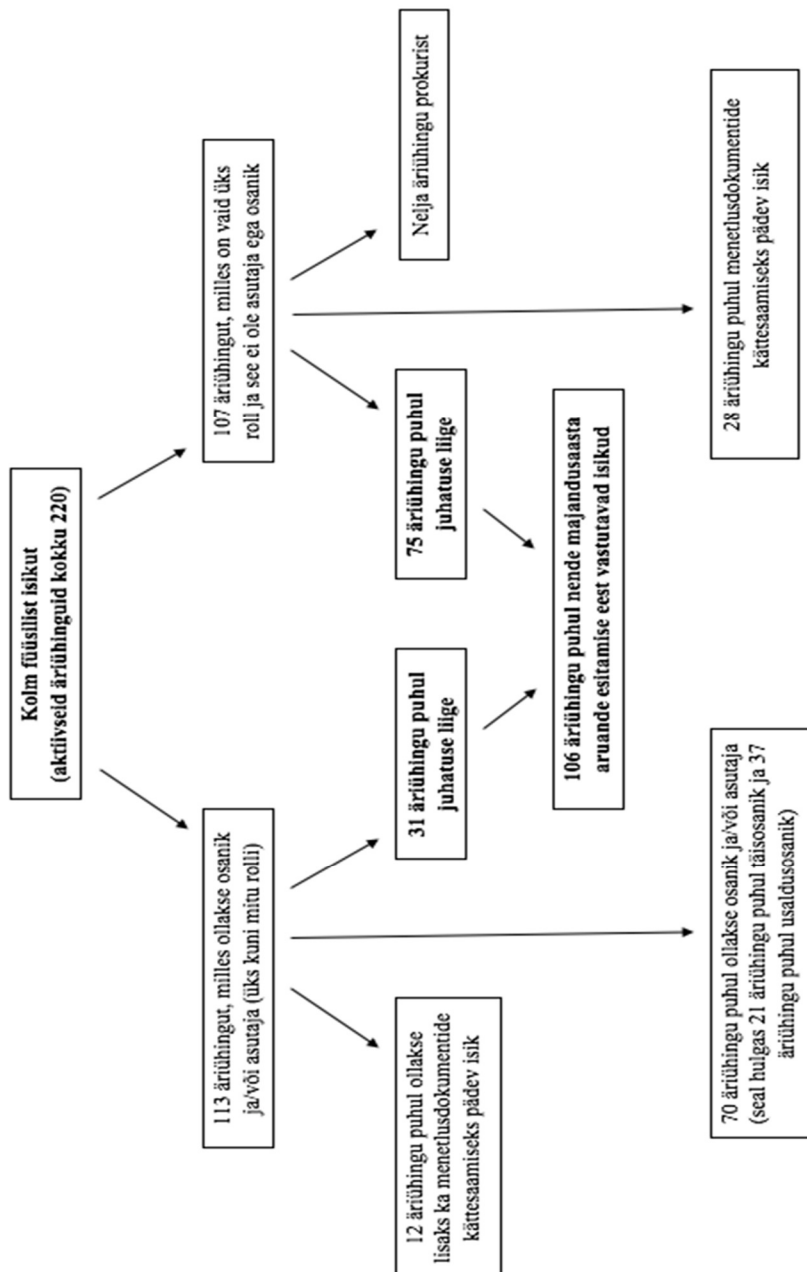
Lisa 3. Analüüsitavate äriühingute staatus

Äriühingute jagunemine (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b; autori koostatud)

Lisa 4. Analüüsitud kolme riulifirmasid müüvate äriühingute omanike rollid

Analüüsitud kolme füüsilise isiku rollid äriühingutes (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b; autori koostatud)

Lisa 5. Analüüsitud usaldusühingute ümberkujundamine

Analüüsitud usaldusühingute ümberkujundamine osäühinguks (Registrite ja Infosüsteemise Keskus, kuupäev puudub b; autori koostatud)

Jrk.	Ettevõtlusvorm	Seos usaldusühinguga
1	OÜ	UÜ on 01.11.2009. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
2	OÜ	UÜ on 03.11.2009. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
3	OÜ	UÜ on ümber kujundatud osäühinguks 28.03.2009 ümberkujundamisotsuse alusel
4	OÜ	UÜ on 01.09.2010. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
5	OÜ	UÜ on 01.09.2010. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
6	OÜ	UÜ on 12.10.2010. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
7	OÜ	UÜ on 15.11.2010. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
8	OÜ	UÜ on 16.11.2010. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
9	OÜ	UÜ on 01.07.2011. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
10	OÜ	UÜ on 27.07.2011. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
11	OÜ	UÜ on 27.07.2011. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
12	OÜ	UÜ on 01.07.2012. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
13	OÜ	UÜ on 01.09.2012. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
14	OÜ	UÜ on 13.01.2012. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
15	OÜ	UÜ on 27.03.2012. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
16	OÜ	UÜ on 28.03.2012. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
17	AS	UÜ on ümberkujundatud aktsiaseltsiks 07.02.2012. esitatud avalduse alusel
18	OÜ	UÜ on 08.02.2013. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
19	OÜ	UÜ on 30.06.2013. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
20	OÜ	UÜ on 31.12.2013. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
21	OÜ	UÜ on 31.12.2013. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
22	OÜ	UÜ on 31.12.2013. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
23	OÜ	UÜ on 31.12.2013. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
24	OÜ	UÜ on 30.04.2014. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
25	OÜ	UÜ on 30.06.2014. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
26	OÜ	UÜ on 30.06.2014. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
27	OÜ	UÜ on 30.09.2014. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
28	OÜ	UÜ on 31.08.2014. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
29	OÜ	UÜ on 31.12.2014. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
30	OÜ	UÜ on 31.12.2014. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
31	OÜ	UÜ on 31.12.2014. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
32	OÜ	UÜ on 31.12.2014. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
33	OÜ	UÜ on 31.12.2014. otsuse alusel ümberkujundatud osäühinguks
34	OÜ	Ümberkujundamisotsus on vastu võetud 31.10.2015
35	OÜ	UÜ on 01.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
36	OÜ	UÜ on 01.12.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
37	OÜ	UÜ on 01.12.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks

Lisa 5 jätk

Jrk.	Ettevõtlusvorm	Seos usaldusühinguga
38	OÜ	UÜ on 30.04.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
39	OÜ	UÜ on 30.04.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
40	OÜ	UÜ on 30.04.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
41	OÜ	UÜ on 30.06.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
42	OÜ	UÜ on 31.07.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
43	OÜ	UÜ on 31.07.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
44	OÜ	UÜ on 31.07.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
45	OÜ	UÜ on 31.07.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
46	OÜ	UÜ on 31.07.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
47	OÜ	UÜ on 31.07.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
48	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
49	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
50	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
51	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel kujundatud ümber osäühinguks
52	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
53	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
54	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
55	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
56	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
57	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
58	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
59	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
60	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
61	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
62	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
63	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
64	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
65	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
66	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
67	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
68	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
69	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
70	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
71	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
72	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
73	OÜ	UÜ on 31.10.2015. otsuse alusel ümber kujundatud osäühinguks
74	OÜ	Endine nimetus: usaldusühing
75	OÜ	Endine nimetus: usaldusühing
76	OÜ	Endine nimetus: usaldusühing